Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН · 28 май 1972 йил, якшанба · № 124 (15.295). · Баҳоси 2 тийин.

СССР 50 йил

ЮБИЛЕЙ ШАРАФИГА МУСОБАҚА АВЖ ОЛИБ БОРМОҚДА

САМИМИЙ ТАБРИКЛАР

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин Афғонистон подшоси Муҳаммад Зоҳир шоҳга миллий байрам — Афғонистон мустақиллиги куни муносабати билан телеграмма юбордилар. Телеграммада самимий табриклар ва энг яхши истаклар изҳор этилади.

Телеграммада бундай дейилади: «Афғонистоннинг бу шонли кунида дўстона совет-афғон муносабатлари муваффақиятли ривожланаётганлигини таъкидлаб ўтиш бизга айниқса қувончлидир. Биз яқинда Москвада Сиз билан бўлган учрашувларни ва суҳбатларни зўр мамнуният билан эслаймиз. Бу учрашувлар ва суҳбатлар Совет Иттифоқи билан Афғонистон ўртасидаги дўстлик, яхши қўшничилик ва самарали ҳамкорликни халқларимиз бахт-саодати, ялпи тинчлик манфаатлари йўлида муттасил кенгайтириш ва мустаҳкамлашга бўлган ўзаро интилишларни яна бир карра тасдиқлади».

БУТУН КУЧ — ҒЎЗА ПАРВАРИШИГА!

АНДИЖОН

Андижон областида баҳорги экинлар, жумладан, чигит экиш юксак уюшқоқлик билан ўтказилди. Барча майдонларда уруғ бир текис ундириб олинди, тўла гектарлар яратилди. Яганалаш ва дастлабки культивация сифатли тугалланди. Ёш ниҳоллар яхши ривожлана бошлади, олди ғўзалар шонага кирди. Лекин буларнинг ҳаммаси осонликча бўлгани йўқ. 550 минг тонналик Андижон пахтаси учун кураш кўпгина табиий қийинчиликларни енгиш жараёнида ўтмоқда.

Устма-уст кучли ёмғир ёғди, дўл бўлди, ҳаво яхши исимаслиги оқибатида ниҳоллар тез авж олмаяпти. Бунинг устига 20 минг гектардан кўпроқ майдонга қайта чигит экилди. Минглаб гектар ердаги турли хил экинлар ёмғир суви остида қолди. Қатқалоқ пайдо бўлди. Область бўйича 30 хўжалик айниқса табиий офатдан катта зарар кўрди.

Пахтаобод районида айниқса ачинарли аҳвол юз берди. 9 минг гектар майдондаги барқ уриб ўсаётган ғўзаларни дўл урди. «Маданият» совхози, Ёқубов номли, Энгельс номли, «Гулистон», «Андижон», «Коммунизм» колхозларида ғўза, маккажўхори, полиз ва сабзавот экинлари ёмғир суви остида қолди. Бошқа хўжаликларда ҳам айнан шундай аҳвол юз берди.

Оғир пайтларда дўстга кўмаклашиш совет кишиларига хос фазилатдир. Андижон областининг меҳнаткашлари партия ташкилотлари атрофига ҳар қачонгидан ҳам маҳкам жипслашган ҳолда табиий офатдан зарар кўрган колхозлар, совхозларга кўмаклашишга отландилар. Область партия комитети махсус тадбирлар ишлаб чиқди. Бутун куч, техника воситалари офат келтирган зарарнинг ўрнини қоплашга сафарбар этилди.

Пахтаобод райони хўжаликларига Избоскан, Қўрғонтепа, Москва, Балиқчи, Бўз, Ленин, Марҳамат, Андижон районларидан ёрдамчилар етиб келди, жуда кўп универсалларга сеялкалар қадалиб чигит экишга киришилди. Шундай қилиб, ҳамма бир ёқадан бош чиқариб меҳнат қилиши туфайли зарарланган майдонларга уч кунда қайта чигит экиб бўлинди. Ёрдамчилар қатқалоққа қарши курашда ҳам катта кўмак бердилар.

Областнинг бошқа районларида ҳам табиий офатлар юз берди. Лекин андижонлик миришкор деҳқонлар кунларни тунларга улаб астойдил меҳнат қилиб, уни бартараф этдилар. Шу кунларда областнинг пахта далаларида ижодий меҳнат мавж урмоқда. Пахтакорлар яганалашни тез кунда тугаллашга отландилар. Ёғингарчилик туфайли пайдо бўлган бегона ўтлар, қатқалоқ тугатилди.

Область партия комитети ва область ижроия комитети ғўза парваришини янада кучайтириш, пилла қуртини меҳр билан парвариш қилиш, полиз ва сабзавот экинларидан мисли кўрилмаган юқори ҳосил олишни таъминлашга қаратилган тадбирлар белгилади. Бу тадбирларда уч кунлик ишни бир кунда бажариш, бир тракторда уч тракторнинг ишини қилиш, хўжалик йилининг биринчи ҳосили — пилладан катта хирмон кўтариш, чорва моллари учун кўплаб беда ва хашак жамғариш кўзда тутилган.

Карвонбоши андижонлик пахтакорларга табиий офатлар ва қийинчиликларни енгиб, 550 минг тонна «оқ олтин» етиштиришдек улуғвор ишларида катта муваффақиятлар тилаймиз.

ХОРАЗМ

Район партия комитетларининг биринчи секретарлари, район ижроия комитетларининг раислари, қишлоқ хўжалик бошқармаларининг бошлиқлари шошилинч равишда область партия комитетига таклиф этилди. Муҳокамага жиддий, ташвишли, аммо бажариш мумкин бўлган масала қўйилди. Суруңкасига буралаб ёққан ёмғир селжалага айланди, айрим жойларга дўл тушди. Мутахассисларнинг фикрича, 17 минг гектардан зиёд майдонга қайта чигит экиш керак. Катта майдонларни қатқалоқ қоплади, уни юмшатиш зарур. Ғўза парваришини кучайтириш учун нималар қилиш керак?

Ана шу масалалар ҳақида аниқ фикр алмашилди, конкрет чора-тадбирлар белгиланди. Область партия комитети район раҳбарларининг диққат-эътиборини ишни тезкорлик билан сифатли қилиб ўтказишга қаратди. Коммунистлар, комсомоллар, маҳаллий Советларнинг депутатлари меҳнатда ўрнак кўрсатишлари, одамларга яхши маданий-маиший шароит яратиб бериш зарурлигини уқтирди. Йиғилиш қисқа, лекин ишчанлик вазиятида ўтди.

Область меҳнаткашлари партия ташкилотлари атрофига маҳкам уюшган ҳолда амалий ишга киришдилар. Неча юзлаб универсалларга қайта сеялкалар осилди, уруғлик чигит тайёрланди, далаларга кўплаб минерал ва органик ўғитлар чиқарилди. Коммунистлар иш бошида бўлди. Механизаторлар қаҳрамонлик намуналарини кўрсатдилар. 17 минг гектардан зиёд майдонга қайта чигит экилди. Бироқ яна ёғингарчиликлар бошланди. Хоразмлик марди майдонлар бир ёқадан бош чиқариб табиий офатга қарши кураш бошлашди. Катта майдонларда беш-олти мартагача қатқалоқ юмшатилиб, ёш ниҳоллар бир текисда сақлаб қолинди. Бугун областнинг 104 минг 300 гектар майдондаги ғўзалари барқ уриб ўсяпти, кун сайин ривожланяпти.

Область ва район партия комитетлари, область ва район ижроия комитетлари қалбида виждони, билагида кучи бор ҳар бир қишлоқ меҳнатчисини ғўза парваришини кучайтиришга сафарбар этяпти. Шу кунларда далаларда 100 мингдан ортиқ пахтакор манглай тери тўкиб ғўзаларни парвариш қиляпти. Биринчи культивация 100 процент тугалланди. Умумий майдоннинг 40 процентида иккинчи культивация ўтказилди. Яганалаш меъёрига етай деб қолди. Колхозлар ва совхозларнинг далаларида 2 мингдан зиёд трактор культиватори ишлаяпти.

Табиий офатдан зарар кўрган Янгиариқ, Урганч, Хива, Қўшкўпир, Шовот районларида ғўза парвариши айниқса яхши ташкил этилди. Бу районларнинг хўжаликларида бир кунда икки кунлик график миқдорда ғўзалар культивациядан чиқаряпти, ўғитланяпти.

Табиий офат чекинди, ҳаёт изига тушди. Ҳамма жойда меҳнат симфонияси янграмоқда. Эндиги вазифалар нимадан иборат? Ўсимликнинг ривожланиши ўтган йилдагидан қарийб бир ой кечикяпти. Унинг ўрнини қоплаш керак. Бунинг учун бир универсалда икки универсалнинг ишини бажариш лозим. Бир иш жараёнида уч-тўрт хил ишни ўринлаш — культивация ўтказилаётганда ғўзаларни озиқлантириш, сув таращга эгат олиш, зараркунандаларга қарши дори сепиш каби ишларни ҳам бажармоқ даркор.

Пахтакорлар мусобақаси янада кучайтирилиши лозим. Чопиқ, бегона ўтни юлиш, ниҳолларни букетлаш, сув таращга эгат олиш ва бошқа ишларда ҳар ким камида бир ярим-икки норма бажарсин, сифатга алоҳида эътибор берсин. Озиқлантиришни бутун чоралар билан кучайтириш зарур. Бу билан ҳам тупроқ қатлами қиздирилади, ҳам ғўзаларнинг тез авж олишига қулай шароит яратилади.

Меҳнатсевар Хоразм областининг пахтакорлари интизомлилик, қаҳрамонлик намуналарини кўрсатадилар, ҳамма майдонларда юксак мажбуриятни қоплайдиган даражада юқори ҳосил етиштирадилар. Партия ташкилотлари ўзларининг ташкилотчилик, жанговарлик қобилиятларини янада оширнб, юбилей йили планларини тўла ва ошириб бажаришга моҳирлик билан бошчилик қиладилар.

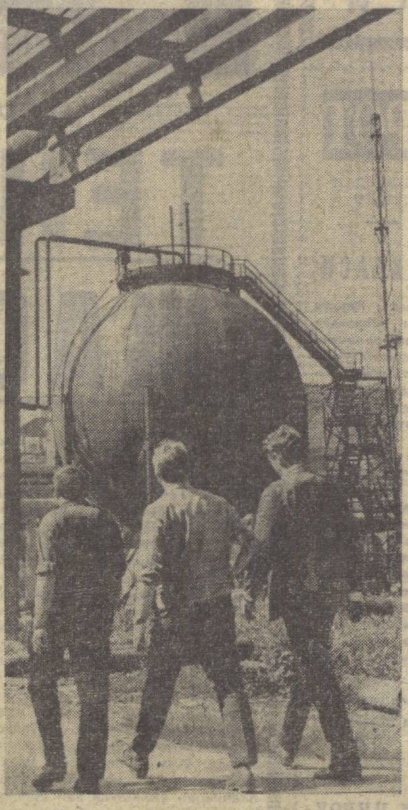

БУГУН — ХИМИКЛАР КУНИ

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Химиклар байрами арафасида Чирчиқ электро химия комбинатидаги янги тажриба саноат установкасининг лойиҳадаги қуввати барвақт ўзлаштирилди. П. А. Мажаро бошлиқ бўлган цехда ҳар куни бир неча тонна мочевина-формальдегик ўғит ишлаб чиқарилмоқда. Янги ўғит дастлабки вагонлари Ўзбекистон ва Тожикистондаги колхоз ва совхозларга шунингдек Чехословакияга юборилди.

160-трест қурувчилари химия саноати қувватларини муддатидан илгари ишга тушириш юзасидан ўз зиммаларига олган мажбуриятларини бажара бориб теплоэлектроцентралда янги қозон ўрнатдилар. Қозон зали биноси қурилмоқда. Қурувчилар шу қозонни муддатидан уч ой аввал шу йилнинг сентябрида, яна икки қозонни эса шу йилнинг декабрида фойдаланишга топширишга ваъда қилдилар.

Давлат азот саноати институти Чирчиқ филиали лабораториясида ўғит мелиоратив хоссаларини яхшилашга доир перспектив иш давом эттирилмоқда. Бу ерда ерни озиқлантирибгина қолмай тупроқ тузларининг экинга зарарли таъсирини йўқотадиган моддалар олинди. Ҳозир шундай моддалар янги туркуми ҳосил қилинди: уларнинг шўрҳок тупроқни «шифолаш» таъсири икки баравар кўпайди.

Бултур республика ҳурмат китобига ёзилган Чирчиқ электрохимия комбинати коллективи меҳнат ташаббусини бўшаштирмаётир. 1 январдан бери пландагидан ташқари салкам 5 минг тонна ёки мажбуриятнинг ярмидан ошиқ минерал ўғит ишлаб чиқарилди. Маҳсулот таннархини пасайтириш ҳисобига 330 минг сўмлик иқтисодий самара олинди.

Беш йиллик иккинчи йилида муваффақиятли ишлаш туфайли химиклар илгари зиммаларига олган социалистик мажбуриятларини қайтадан кўриб чиқа олдилар. Эндиликда улар программадагидан ташқари илгари белгилангандек 8 минг тонна эмас, балки 10-12 минг тонна ўғит ишлаб чиқармоқчилар.

ЧИРЧИҚ электрохимия комбинатининг меҳнатсевар кимёгарлари ўз байрамларига муносиб армуғон билан келдилар. Суратларда: яқингинада ишга туширилган газ сақловчи қурилма (чапдаги сурат) ва аммиак синтези цехининг смена бошлиғи Ҳалима Тўлаганова.

И. Глауберзон фотолари.

АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ ЗИЁФАТ БЕРДИ

АҚШ Президенти Ричард М. Никсон ва унинг рафиқаси 26 майда СССР Олий Совети Президиуми билан Совет ҳукумати шарафига зиёфат беришди.

Совет томонидан зиёфатда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев рафиқаси билан, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосарлари К. Т. Мазуров, Д. С. Полянский, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари П. Е. Шелест, РСФСР Министрлар Советининг Раиси М. С. Соломенцев ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Зиёфатда АҚШ Президенти билан бирга унга ҳамроҳ бўлиб келган Америка давлат арбоблари ҳам бор эдилар.

АҚШ Президенти Ричард М. Никсон меҳмонларга мурожаат қилиб, нутқ сўзлади.

Шундан кейин СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин нутқ сўзлади.

Р. Никсон билан А. Н. Косигиннинг нутқлари қарсаклар билан кутиб олинди. (ТАСС).

СОВЕТ—АМЕРИКА МУЗОКАРАЛАРИ

26 май куни Кремлда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигиннинг Америка Қўшма Штатлари Президенти Ричард Никсон билан музокаралари давом эттирилди.

Стратегия қурол-яроғларини чеклаш тўғрисидаги масалани муҳокама қилиш тугалланди ва шу масала юзасидан битим имзолашга қарор қилинди.

Баъзи бир халқаро проблемалар юзасидан ҳам фикрлашиб олинди.

Аввалги учрашувлар ва суҳбатларда бўлгани каби фикрлашувлар амалий ишчанлик вазиятида ўтмоқда.

Савдо-сотиқ масалалари билан шуғулланувчи совет-америка комиссиясини тузиш тўғрисида

ҚЎШМА АХБОРОТ

Иккала мамлакат ўртасидаги савдо-сотиқда ва унга алоқадор бўлган иқтисодий соҳаларда ўзаро манфаатли муносабатларни ривожлантиришда кўмаклашиш мақсадида совет раҳбарлари ва Қўшма Штатлар Президенти Ричард М. Никсон савдо-сотиқ масалалари билан шуғулланувчи совет-америка комиссиясини таъсис этиш тўғрисида бир битимга келдилар.

Совет-америка комиссияси:

— умумий савдо битими тузиш, шу жумладан, ўзаро энг қулай режим яратиб бериш;

— ўзаро давлат кредитлари бериш тўғрисидаги битимлар;

— савдо-сотиқни ривожлантиришга кўмаклашиш мақсадида коммерсия фаолияти олиб бориш учун ўзаро имкониятлар яратиб бериш;

— савдо-сотиққа доир низоларни арбитражда ҳал этиш қоидалари тўғрисидаги битим масалалари юзасидан музокаралар олиб боради.

Комиссия:

— табиий ресурсларни ишлашда, шунингдек хом ашёни ҳамда бошқа маҳсулотларни ишлаб чиқариш ва реализация қилишда америка-совет иштироки имкониятларини ўрганади;

— совет-америка савдо-сотиқ муносабатларининг бутун комплексини кўриб чиқиб, иккала томон учун манфаатли бўлган патентлар ва лицензиялар сингари масалаларни аниқлайди ва имкони борича ҳал этади.

Комиссиянинг мажлислари Москвада ва Вашингтонда навбатма-навбат ўтказилади. Комиссиянинг биринчи мажлиси шу йил июль ойида Москвада бўлади.

Р. НИКСОН ЛЕНИНГРАДГА ЖЎНАБ КЕТДИ

АҚШ Президенти Ричард М. Никсон рафиқаси билан бирга 27 май эрталаб Ленинградга жўнаб кетди.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, СССР ташқи ишлар министрининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов, СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добринин ҳам Р. Никсон билан бирга Ленинградга жўнаб кетдилар.

СССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари Д. С. Полянский, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари М. А. Яснов, А. П. Вадер, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе, СССР министрлари Б. П. Бугаев ва Н. А. Шчелоков, Москва Совети ижроия комитетининг раиси В. Ф. Промислов ва бошқа расмий кишилар АҚШ ва СССР давлат байроқлари билан безатилган Внуково аэродромида АҚШ Президентини кузатиб қолдилар.

АҚШ давлат секретари У. Рожерс, АҚШнинг СССРдаги элчиси Ж. Бим ва АҚШ Президентига ҳамроҳ бўлиб келган бошқа расмий кишилар ҳам Ленинградга жўнаб кетдилар.

(ТАСС).

АҚШ ПРЕЗИДЕНТИ Р. НИКСОН ЛЕНИНГРАДДА

Ленинград, 27 май. (ТАСС). АҚШ Президенти Ричард М. Никсон рафиқаси билан бирга Москвадан бугун Ленинградга келди.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний ва бошқа совет расмий кишилари ҳам шу самолётда Ленинградга келишди.

Меҳмонлар мотоциклчиларнинг фахрий экскорти ҳамроҳлигида аэропортдан Пискарев мемориал қабристонига йўл олдилар.

АҚШ президенти Ричард М. Никсон ва СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний иккинчи жаҳон уруши йилларида Ленинградда гитлерчилар фашизмига қарши курашда ҳалок бўлган қаҳрамон ҳимоячилар хотирасини эсга олдилар.

Улар Пискарев мемориал қабристонида мотамсаро она-Ватан ёдгорлиги ёнига гулчамбарлар қўйдилар.

ҒАЛАБА РАПОРТЛАРИ

ДЕНОВ. Район чорвадорлари давлатга пландаги 2.500 дона ўрнига 2.618 дона юқори сорт қоракўл тери етказиб бериб, йиллик планни муддатидан илгари адо этдилар. «Социализм» совхозида тери тайёрлаш плани 260 процент бажарилди. Айни кезда ўстиришга кўзда тутилганидан анча кўп қўзи қолдирилди. Шаҳарқамиш совхози коллективи эса тухум топшириш планини ошириб ўринлади.

А. ҲОДИЕВ.

* * *

ФОРИШ. Давлат тайёрлов ташкилотларига 165 минг донага яқин қоракўл тери армуғон этилди. Бу билан йиллик план 104 процент бажарилди. Районнинг бу ғалабасига Ильич номли, Омонгелди номли, Тимирязев номли, «Чимқўрғон» совхозларининг чорвадорлари катта улуш қўшдилар. Район хўжаликларида наслга қўзи қолдириш топшириғи 110,4 процент адо этилди.

У. ДОСТОНОВ.

* * *

ЖИЗЗАХ. Ленин орденли «Москва» колхозининг паррандабоқарлари катта муваффақиятга эришдилар. Тухум тайёрлаш йиллик планини ошириб бажардилар. Тайёрлов пункти паррандабоқарлардан 150 минг донага яқин тухум қабул қилиб олди.

О. ПОЛВОНОВ.

СОВЕТ—АМЕРИКА БИТИМЛАРИ ИМЗОЛАНДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев ва АҚШ президенти Р. Никсон 26 майда Кремлда ракета ҳужумидан мудофаа системаларини чеклаш тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида тузилган шартномани ва стратегик ҳужум қуролларини чеклаш соҳасидаги баъзи тадбирлар тўғрисида СССР билан АҚШ ўртасида вақтинча тузилган битимни имзоладилар.

Шартномада ҳар икки томоннинг хавфсизлиги принципига мувофиқ, ракета ҳужумидан мудофаа системасини ўзаро чеклаш юзасидан ҳар иккала мамлакатнинг ўз зиммасига оладиган конкрет мажбуриятлари белгиланади. Томонлар бунда ана шундай чеклаш стратегик ҳужум қуроллари билан қуролланиш пойгасини тўхтатиш ишида муҳим омил бўлиб қолади ва ядро қуроли ишлатиладиган урушнинг келиб чиқиш хавфини камайтиришга ёрдам беради, деган фикрга асосланадилар.

Вақтинча тузилган битим шуни кўзда тутадики, бу битим амалда бўлган даврда томонлар ерда жойлаштирилган ракеталар сонини кўпайтирмайди. Бу битим баллистик ракетали замонавий сув ости кемаларини шу битим амалда бўлган даврда томонларнинг ҳар бири ихтиёрида бўлган миқдорини чеклашни ҳам назарда тутади ва атом сув ости кемаларида баллистик ракеталар ишга тушириладиган установкаларнинг умумий сонини чеклашни ҳам кўзда тутади.

Қабул қилинган ҳужжатларда стратегик ҳужум ва мудофаа қуроллари ўзаро боғланганлиги таъкидланади, масалага шундай ёндошиш стратегик ҳужум қуролларини чеклаш тўғрисида бундан буён актив музокаралар олиб бориш учун қулайроқ шарт-шароитларни яратишга ёрдам беради, дейилади.

Тузилган битимлар қуролланиш пойгасини тўхтатиш ва бундан буён қуролланишга тамомила барҳам бериш учун жуда катта имкониятлар яратади. Ҳужжатларда таъкидлаб ўтилганидек, бу нарса халқаро кескинликни юмшатишга ва давлатлар ўртасидаги ишончни мустаҳкамлашга ёрдам беради.

Ҳужжатларни имзолаш вақтида Совет томонидан Г. И. Воронов, В. В. Гришин, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, Д. С. Полянский, М. А. Суслов, А. Н. Шелепин, П. Е. Шелест, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, Д. Ф. Устинов, И. В. Капитонов, К. Ф. Катушев, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари М. А. Яснов, А. П. Вадер, СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Н. К. Байбаков, В. Э. Димшиц, В. А. Кириллин, М. А. Лесечко, И. Т. Новиков, Л. В. Смирнов, Н. А. Тихонов, СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, СССР Мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали А. А. Гречко, СССР ташқи савдо министри Н. С. Патоличев, СССР соғлиқни сақлаш министри Б. В. Петровский, СССР Қуролли Кучлари Бош штабининг бошлиғи армия генерали В. Г. Куликов, стратегик қуролларни чеклаш юзасидан Совет—Америка музокараларида қатнашувчи СССР делегациясининг раҳбари, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари В. С. Семенов, СССР Фанлар академиясининг президенти М. В. Кельдиш, СССРнинг АҚШдаги элчиси А. Ф. Добринин ва бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Ҳужжатларни имзолаш вақтида Америка томонидан АҚШ давлат секретари У. Рожерс, Президентнинг миллий хавфсизлик масалалари билан шуғулланувчи ёрдамчиси Г. Киссинжер, стратегик қуролларни чеклаш юзасидан совет-америка музокараларида қатнашувчи АҚШ делегациясининг раҳбари, қуролсизланиш ва қурол-яроғларни контроль қилиш бўйича АҚШ агентлигининг директори Ж. Смит, АҚШнинг СССРдаги элчиси Ж. Бим ва АҚШ Президентининг сафарида унга ҳамроҳ бўлган бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар. (ТАСС).

А. Н. КОСИГИН У. РОЖЕРС БИЛАН СУҲБАТ ҚИЛДИ

26 майда СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин АҚШ давлат секретари У. Рожерсни Кремлда қабул қилди. СССР билан АҚШ ўртасида савдо-иқтисодий муносабат масалаларини муҳокама қилиш давом эттирилди.

Ўн беш йилдан бери Тошкент 2-пойафзал фабрикасининг 3- цехида фидокорлик кўрсатиб меҳнат қилиб келаётган Умри Зокирова ишлаб чиқариш топшириқларини 115-120 процентга етказиб бажаришга эришаётир. Суратда: Умри Зокирова. А. Тўраев фотоси.

- СССРнинг 50 ЙИЛЛИК ЮБИЛЕЙИ ШАРАФИГА
- СЎНМАС У КУНЛАР ШУҲРАТИ
- ПЕШҚАДАМ ИШЧИ
- АВГУСТ ОЙИ ҲИСОБИГА
- КОЛХОЗ БОҒЧАСИ

ИШЧИНОМА

АЛП ОДИМЛАР

Жўрабой НУРМАТОВ,
Наманган химия заводининг ишчиси.

Химия саноати республикамиз халқ хўжалигидаги кенжа тармоқлардан саналади. Фан ва техникамиз тараққиёти туфайли бу соҳа кун сайин ривожланмоқда ва саноат ишлаб чиқаришида етакчи ўринлардан бирини эгаллаб бормоқда. Халқ хўжалигининг бирон тармоғи йўқки, унда химия мўъжизаларидан фойдаланилмаётган бўлсин. Саноат маҳсулотининг бу турига бўлган талаб ҳам тобора ўсмоқда. Буни назарда тутган корхонамиз коллективи ишлаб чиқаришни янада такомиллаштириш, химия маҳсулотлари ишлаб чиқаришни кўпайтириш йўлида ўзларининг куч-ғайратларини аямаяптилар ва меҳнат зафарларини кўпайтирмоқдалар.

Заводимизнинг ҳозирги камоли, довруғи, эришган ютуқлари ҳақида гапиришдан илгари унинг босиб ўтган йўли, тарихи ҳақида тўхталиб ўтмоқчиман. Корхона кўз ўнгимизда ўсиб улғайди. Бу ўсиш-ўзгаришларда оз бўлса-да, меҳнатим, иштироким борлиги билан фахрланаман.

Халқимиз бошига ташвиш тушган оғир кунлар эди. Совет кишиларининг энг яхши ўғил-қизлари Октябрь революцияси самараларини, мамлакатимиз ва халқимиз озодлигини сақлаб қолиш учун жон олиб, жон бердилар. Мен хам ўзим тенги бошқа ўртоқларим билан ўқишни тўхтатиб, Наманган шаҳридаги 1-пахта заводига ишга кирдим. Ўшанда ўн бешдан энди ўн олтига ўтаётган даврим, ҳам уруш оқибатида юзага келган қийинчиликлар ҳар қадамда учрайдиган, ҳам қиш қаттиқ келган 1942 йилнинг дастлабки ойлари эди Биз ўсмирлар дуч келган ишни бажариб, қўлимиздан келганича катталарга ёрдамлашардик.

Одамлар орасида Москва яқинидаги Митищ шаҳридаги химия заводи кўчириб келинаётганмиш, бизнинг корхона химия заводига айланармиш деган гап тарқалиб қолди. Кўп ўтмай бу «овоза» беҳуда эмаслиги маълум бўлди. Заводимизда иш тўхтатилмагани ҳолда янги маҳсулот ишлаб чиқариш учун реконструкция ишлари қизғин бошлаб юборилди. Москва ва Митищдан мутахассислар келиб бизга янги касбни ўргатишга киришдилар.

Маълумки, пахта тозалаш заводига қараганда химия корхонасида ишлаш анча мураккаб. Бу соҳа бўйича етарли билим, тажриба ва малака ҳосил қилиш талаб этилади. Шунинг учун ҳам рус устозларимиз астойдил жон куйдирдилар, кечани-кеча, кундузни-кундуз демай, иш вақти билан ҳисоблашмас эдилар, то ишимиздан, янги ишлаб чиқаришни пухта ўзлаштирганимизга қаноат ҳосил қилмагунларича тиниб-тинчимасдилар. Мен ишқорий целлюлоза ҳосил қилиш касбини эгалладим. Ниҳоят катта қийинчиликлар енгиб ўтилди. 1945 йилнинг охирида Ўзбекистонда биринчи бўлиб Наманган шаҳрида химия маҳсулоти—сунъий шойи олинди.

Ўша давр нуқтаи-назари билан қаралганда бу катта воқеа эди. Негаки, электр энергия етишмас. шаҳардаги дизель билан ишловчи ягона электростанция гоҳ ёнилғи йўқлигидан, гоҳ механизмлари эскирганлигидан тез-тез бузилиб турар, ишлаб чиқарган электр энергияси эса завод эҳтиёжининг ярмини ҳам қопламасди. Корхона маъмурияти ва партия ташкилотининг астойдил интилиши туфайли давлатдан 1200 киловатт-соат электр энергияси ишлаб чиқарувчи кўчма электростанция олишга муваффақ бўлинди. Бу эса ишлаб чиқаришни янада ривожлантириш, маҳсулот ҳажми ва турини кўпайтириш учун янги имкониятлар яратиб берди.

Саккизинчи беш йиллик улкан бурилиш ва юксалишлар даври бўлди. Шу йиллар мобайнида маҳсулот ишлаб чиқариш 2,2 марта ортди. Маҳсулотни юклаш ва тушириш тўла механизациялаштирилди. Цехларда ярим автомат ва автомат линиялар ишга тушди. Заводнинг асосий маҳсулоти бўлган карбоксиметилцеллюлоза нинг энг чуқур нефть қудуқларини қазишда қўл келадиган янги турини ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Нефть қазишда КМЦнинг бу янги туридан фойдаланиш жуда қулай бўлиб, у бир йилнинг ўзида мамлакатимизда бир неча миллион сўмлик маблағни тежаб қолиш имконини беради. Янги ўзлаштирилган маҳсулотимиз ўзининг сифатлилиги билан жаҳон намуналари даражасида туради. Шунинг учун ҳам унга давлат «Сифат белгиси» берилди. Бу маҳсулот республикамизда биринчи бўлиб Давлат Сифат белгисини олган маҳсулотдир.

КМЦ ишлаб чиқарадиган цехда технологик ускуналардан унумли фойдаланиш бўйича қатор тадбирлар амалга оширилиши натижасида ишчилар сони кўпаймаганч ҳолда маҳсулот ишлаб чиқариш топшириқда кўрсатилганига нисбатан 10 процент, 1960 йилдагига қараганда эса қарийб 2 баравар кўпайди. Щекино химия комбинатида ишлаб чиқаришни планлаштириш ва бошқариш соҳасида қўлланилган ҳамда СССР Давлат мукофотини олишга сазовор бўлган усул бизга ҳам қўл келяпти. Бу янгиликнинг афзаллиги шундаки, корхона олдиндан бир неча йил давомида иш ҳақи фондини тасдиқлаб, ундан иқтисод қилинган суммани қўшимча ҳақ сифатида тўлаш гарантиясини беради. Бу эса ички резервларни излаб топиб, ишлаб чиқаришга жорий этишда катта қулайликлар яратяпти.

Юқорида тилга олинган қулайликлар ва имкониятлардан фойдаланилганлиги, катта техникавий-ташкилий тадбирларнинг амалга оширилиши, ишлаб чиқариш технологиясининг такомиллаштирилиши тўққизинчи беш йилликнинг биринчи йилида ҳам коллективимиз учун қувончли самаралар келтирди. 1971 йилда планга қўшимча равишда 192 минг сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

Бу ўринда заводимиз бешигини тебратган, қўлга киритилган ютуқларга муносиб ҳисса қўшган мард кишилар номини айтиб ўтмасдан бўлмайди. Ленин ордени кавалери Набижон Мавлонов, Меҳнат Қизил Байроқ ордени кавалери Шерали Миралиев, «Октябрь революцияси» ордени кавалери Ҳамрохўжа Азимов, Ҳурмат Белгиси ордени билан мукофотланган Собиржон Нуриддинов, Раҳимжон Тожибоев, Вилли Баришевский ўртоқлар коллективимиз фахри, отахонлари, ишбошиларидир. Синов дамларида заводнинг оғирини енгил қилган, уни оёққа турғизган бу жонкуярлар ҳозирги кунларда ҳам бошқаларга ўрнак бўлиб келмоқдалар, ёшларга оталарча меҳр-муҳаббат билан ўз касблари «сирлари»ни ўргатмоқдалар. Корхонамизда бундай тажрибакор, кўпни кўрган, ишнинг кўзини биладиган ва ҳар қандай топшириқнинг уддасидан чиқадиган илғорлар кўп ва улар сафи кенгайиб бормоқда.

Мен заводимизнинг ташкил этилиши, юксалиш йиллари, шу кунлардаги натижалари борасида билганимча сўз юритдим. Лекин бу билан бизда ҳеч қандай камчилик йўқ, ҳамма нарса жойида демоқчи эмасман, албатта. Корхонамизда ҳали ишга солинмаган резерв ва имкониятлар кўп. Техника ва технологияни такомиллаштиришда амалга оширилаётган тадбирларни етарли деб бўлмайди. Ремонт бригадаларимизнинг ўз ишларини юксак масъулият ҳисси билан бажармаётганликлари оқибатида баъзан машина ва механизмлар кутилмаганда «инжиқлик» қилиб тўхтаб қолмоқда. Завод маъмурияти ҳамда партия ташкилотининг ҳозирги диққат-эътибори ана шу камчиликларга тезроқ барҳам беришга қаратилиши керак.

Коллективимиз тўққизинчи беш йилликда шубҳасиз катта ютуқларни қўлга киритишга қодир. Шу давр ичида маҳсулот ишлаб чиқаришни 60 процент ва меҳнат унумдорлигини икки баравар оширишни режалаштирганмиз.

Бепоён мамлакатимиздаги барча совет кишилари қатори Наманган химиклари ҳам СССРнинг 50 йиллик тўйини муносиб туҳфалар билан кутиб олишга бел боғлаганлар. Коллектив топшириққа қўшимча равишда 100 тонна КМЦ ишлаб чиқаришга сўз берган. Менинг ўзим эса йиллик планни муддатидан 2 ой илгари, беш йиллик топшириқни эса 4 йилда бажаришга, фақат аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилганман.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

В. К. Доленкога «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган экономист» фахрий унвони бериш тўғрисида

Партия, хўжалик органларида кўп йиллар самарали ишлаганлиги ва республика экономикасини ривожлантириш соҳасидаги хизматлари учун «Ўзбекбирлашув» правленияси раисининг биринчи ўринбосари Валентин Кириллович Доленкога «Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган экономист» фахрий унвони берилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. МАТЧОНОВ.
Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари
Ҳ. ПУЛАТОВА.

1972 йил, 26 май. Тошкент шаҳри.

ЧИЛИДАН КЕЛГАН ДЎСТЛАР БИЛАН УЧРАШУВ

Ўзбекистонда Совет ва Чили ёшлари дўстлиги ҳафталиги давом этмоқда.

Чилилик меҳмонлар Самарқанддан қайтиб келганларидан кейин Тошкентнинг ёш ижодкорлари билан учрашдилар.

Улар Ўзбекистон архитекторлар союзида ёш мутахассислар билан танишдилар. Тошкентдаги кўпгина уй-жой ва жамоат бинолари уларнинг лойиҳаси асосида қурилган. Чили ёшларининг вакиллари театр жамиятида, республика композиторлар союзида шодиёна кутиб олинди.

26 май куни Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси С. Ҳ. Сирожиддинов дўстлик ҳафталиги қатнашчиларини қабул қилди. У республика экономикаси ва маданиятини ривожлантиришда ёшлар қандай қатнашаётганликларини гапириб берди.

Чили ёшларининг вакиллари Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлигида қабул қилинди.

26 май куни Тошкентда интернационал дўстлик кечаси бўлиб ўтди. Ёш тошкентликлар Чилидан келган дўстларга янги турмуш қуришда катта муваффақиятлар тиладилар.

(ЎзТАГ).

АХБОРОТ

ҚИШЛОҚЛАРДАН ЁЗАДИЛАР

ДЎСТЛИК КЕЧАСИ

Тошкент областининг Юқори Чирчиқ районидаги «Правда» колхозида бўлган интернационал дўстлик кечасига турли миллат вакиллари ташриф буюришди. Колхоз маданият саройига тўпланганлар — белоруссиялик филология фанлари доктори, шоир О. Лойка, қозоғистонлик фан кандидати Б. Наврўзбоев, Бутуниттифоқ «Билим» жамияти правлениесининг катта референти Р. Терехова, грузиялик профессор Т. Кванчишвили, озарбайжонлик филолог олим Ю. Балега, молдован журналисти И. Модан, ўзбекистонлик тарих фанлари доктори Қ. Фозилхўжаевлар СССР халқлари дўстлиги ҳақида ғурур билан гапирдилар. Дўстликни мадҳ этувчи шеърлар янгради. Бундай учрашув колхоз аҳли ва меҳмонларда катта таассурот қолдирди.

Э. ИСМАТУЛЛАЕВ.

БИР ЙЎЛА УЧ НИКОҲ

Фарғоналиклар бир умрга аҳд-паймон қилган ёшларимиз тўйларини янгича ўтказишга кўпроқ эътибор бермоқдалар. Никоҳ тўйлари маданият саройлари ва бахт уйларида ўтказилмоқда. Ана шундай тўйлардан бири Риштон районида бўлди. Район марказидаги «Бахт уйи»да эрталабдан сурнай-карнайларнинг наъраси янгради. Бу ерда катта тўй—бир йўла уч йигит ва уч қизнинг никоҳига бағишланган тантана ўтказилди. Тўйга келганлар ёш келин-куёвлар — «Шимолий Сўх» нефть кони оператори У. Ҳакимов билан педагог Т. Мадаминовани, маданият ходими Б. Зиёев билан колхозчи Ҳ. Иброҳимовани, савдо ходими А. Ҳайдаров билан ишчи С. Эшонхоновaларни қизғин муборакбод этишди. Тўй кечасида бадиий ҳаваскорлар ёқимли куй-қўшиқлари, дилрабо рақслари билан қатнашдилар.

Н. РАУФЖОНОВ.

КИЧКИНТОЙЛАР ҚУВОНЧИ

Колхоз марказида пештоқига «Дўстлик» деб ёзилган бежирим бино қад кўтарди. Бу бинода Меҳнат Қизил Байроқ орденли Ленин номли колхоз кичкинтойларининг шўх кулги ва ҳайқириқлари янграй бошлади. Қашқадарё область Шаҳрисабз районидаги мазкур колхоз боғчаси бир йўла 200 га яқин болани ўз бағрига олди. Болалар боғча-яслисини тиклаш учун 169 минг сўм колхоз маблағи сарфланди.

Б. НОМОЗОВ.

* * *

Редакциямизга Қувадан У. РАҲМАТУЛЛАЕВ, Самарқанд областидан Х. БОЗОРОВ, А. ИМОМОВ, Фарғона областидан М. АРСЛОНОВ, У. ҚУРБОНОВ, О. САФОХОНОВ. сирдарёлик С. ЙУЛДОШЕВ, янгийўллик О. ЖУРҚИНБОЕВ, солдат Н. САЪДИЕВ, оҳангаронлик Қ. ЕРОВ, андижонлик О. ТОЖИБОЕВ, Ҳ. КАЛОНОВ, бухоролик Н. ШОМУРОДОВ, қўнғиротлик Б. УРОЗАЛИЕВ, Хоразм областидан Ш. ҲАЙИТБОЕВ, гулистонлик С. НОРБОЕВ, Наманган областидан Р. ОБИДОВ, форишлик Ш. ЮСУПОВ, тошкентлик Д. ҲАҚНАЗАРОВ, Қ. БОБОМУРОДОВлар ҳам қизиқ хабарлар йўллашган.

«ПРАВДА» ИЗИДАН

ТЕНГСИЗ ЖАСОРАТ

«Правда» газетасининг шу йил 5 май сонида «Музейдаги портрет» сарлавҳали мақола босилган эди. Унда Берлиндаги империя канцелярияси биносини ишғол этишда жасорат кўрсатган ўзбек йигити Солижон Алимовнинг ҳам номи тилга олинган. Қуйида шу қаҳрамонлик ҳақида батафсил ҳикоя қиламиз.

Гитлер ўз ер ости канцеляриясида туриб, сўнгги кунларини, балки сўнгги соатларини яшамоқда эди. Геббельс билан Борман ҳам унинг ёнида. Шаҳарда эса қаттиқ жанглар борарди. Аммо ҳукумат кварталига, яъни молия ва авиация министрлиги, гестапо ва империя канцелярияси биноларига сира яқинлашиб бўлмасди.

Генерал Берзарин қўмондонлигидаги 5- зарбдор армия бўлинмалари зиммасига ана шу сўнгги ҳал қилувчи истеҳкомни эгаллаш вазифаси юклатилди.

Гитлер ва Геббельс ҳийла ишлатмоқчи бўлди. Ҳукумат кварталини қандай қилиб бўлсада, қўлда сақлаб қолишга қарор қилишди. Ким билади, бу қонхўр газанда яна қандай мудҳиш планларни ўйлаётган эди ўша кунларда. Шу мақсад билан улар бизнинг қўшинларимиз олдига қайта-қайта парламентарлар юборишди. Улар яраш ҳақидаги сулҳни олиб келиб, қўл кўйишимизни илтимос қилдилар. Агар бунга рози бўлсак, гитлерлар, геббельслар омон қолади — заҳарли илон ўлмайди. Йўқ, бу илоннинг бошини янчиб ташлаш керак. Биз Берлинга Гитлер билан ярашиш учун эмас, фашизмнинг инини вайрон қилиш учун келганмиз. Ҳужум, фақат ҳужум қилишимиз керак!

Бироқ қалъани олиш қийин бўлди. Унда тепаси 7 метр қалинликдаги темир-бетон билан қопланган катта ер ости истеҳкоми бор эди. Бинолардаги ҳар бир деразага, ҳар бир эшикка пулемётлар ва бошқа қуроллар ўрнатилган. Ҳар қадамда дозор, мина, кучли қуролланган армия. Мана шундай оғир шароитда қалъага йўл топиб кириш ва авиация министрлиги биносига Қизил байроқ тикиш ўзбек халқининг фарзанди, 1050-ўқчи полкка қарашли 2- батальон комсорги, старший лейтенант Солижон Алимовга топширилди. Авиация министрлиги биноси империя канцеляриясининг марказига жойлашган эди. Бу ер эгалланса, Гитлернинг сўнгги таянчи қўлга олинади.

Солижон Алимов кўнгилли жангчилардан 17 кишини танлаб олди. Улар Гитлер мудофаасини ёриб ўтувчи ҳужумкор группани ташкил қилдилар. Очиқликдан истеҳкомга кириб боришнинг иложи йўқ. Осмондан хам тушиб бўлмайди. Фақат ер ости йўлини топиш керак.

Ер ости йўли топилди. У Трептев паркининг нариги томонидан бошланади. Бироқ, душман қув, маккор. Бу йўлни ҳам ичкаридан туриб қўриқлаб туради. Эҳтиёт бўлиш керак.

Группа хатарли сафарга чиқди. 18 баҳодир ер остига тушиб жуда эҳтиётлик билан илгарига томон жадал юриб кетди. Аммо ер ости йўлида нималар борлиги номаълум. Бу йўлда уларни қандай хавф-хатарлар, даҳшатлар кутаётган экан?

Тонг отса 1 Май. Солижон Алимов билан унинг группасига шу кунни кўриш насиб бўладими, йўқми? Урушдан олдин Биринчи май байрами қандай улкан тантанага айланар эди. Оталар болаларни етаклашиб, кичикларини елкасига миндиришиб кўчаларни айланишар, қишлоқ ўртасидаги азим қайроғочлар остига дош қозонлар қурилиб, самоварлар ёнига юзлаб гулдор чойнаклар териб қўйилар эди. Солижон Алимов бунақа байрамни бир неча бор кўрган. Ҳа, халқ роса тўлган, турмуш фаровон, кишиларда инсоний ҳислар чинакам жўш урган эди ўша йилларда. Социализм кишиларни шундай якдил, елкадош, йўлдош ва қўлдош қилиб бирлаштирган эди.

Шуларни ўйларкан Солижоннинг қалбида ҳаётга муҳаббат туйғуси, гўзал Фарғонага, Сўхдаги ўзи туғилиб ўсган сермева қишлоққа тезроқ қайтиб бориш орзуси туғён қилди.

Группа тоннель бўйлаб илгарига силжирди. Олдинда Солижон Алимов. Бирдан унинг бадани жимирлаб, юраги шув этиб кетди. Группа ер ости йўлини қўриқлаб турган соқчилар постига дуч келиб қолди. Оралиқ 4-5 метр. Ўртада қуролли кишилар турибди. Ана у нариги томонга ўгирилиб аста-секин қадам ташламоқда. Шу лаҳзада Солижон бир йигитни олдинга ўтказди. Бу йигит немис соқчисига етиб бориб, унинг оғзини беркитган замон Солижон қўлида пистолет ва граната тутган ҳолда ён томондаги эшикдан ичкарига отилди ва «халт!» деб команда берди. 33 соқчининг бирортаси ҳам қурол ишлатолмай таслим бўлди.

Яна ер остида хатарли сафар давом этди. Ер ости йўли тугади ҳам. Энди юқорига чиқиш керак. Йўл авиация министрлиги билан Гитлернинг ер усти канцелярияси ўртасидаги кенг ва текис майдонга олиб чиқади. Бироқ бу майдон «СС» ва гестагочилар билан лиқ тўла. Майдоннинг уч томонини ўраб ётган «П» ҳарфи шаклидаги ниҳоятда улкан бинога ҳам немис жангчилари тўлиб кетган. Ҳар бир деразада, ҳар бир эшикда, чордоқларда пулемётчи ва автоматчилар зийрак туришибди. Ер ости йўлидан чиққан киши омон қолмайди.

Солижон соатига қаради. Бизникилар ҳужум бошлашига саноқли дақиқалар қолган эди. Шунинг учун у отрядга шошилинч буйруқлар берди-да, солдат Иванов билан ташқарига чиқа бошлади. Мана унинг каскаси ер бетида кўринди. Йигитнинг юраги қаттиқ уради, кўзлари атрофга тикилиб қулайроқ жой қидиради. Шу он бино деразаларидан ўқ ёмғири ёғилди. Немислар пайқаб қолган эдилар. Алимов билан Иванов мўлжаллаб қўйилган жойга етиб олишди. Бироқ, иккаласи ҳам яраланган эди. Бу жой бомба тушиб ўйиб юборган чуқур экан. Энди асосий истеҳкомга — баланд бинонинг тепасига чиқиш керак. Бироқ қандай қилиб? Немислар пайқаб қолишди-ку!

Солижон шеригини имлади. Ўқ бўрони ичидан яна илгарига силжидилар. Бинога яқинроқ бориб граната билан деворни тешдилар. Иккинчи граната эса девордан одам бемалол сиғадиган тешик очиб юборди. Бу иш бир лаҳзада амалга оширилди. Икки баҳодир ичкарига кириб, зинапоя бўйлаб юқорига кўтарила бошлашди. Биринчи қаватдаги немислар ёпирилиб келишарди. Иванов орқаси билан юриб уларга муттасил ўқ узади, Алимов олдинда юриб дуч келганини йиқитади ва бутун кучи билан юқорига отилади.

Улар чордоқда пайдо бўлишди. Кейин томнинг тепасига чиқишди. Немислар аридек тўзиб кетишганди. Уларнинг бир галаси тўсатдан тепада пайдо бўлди. Орқа томонда — махсус нарвондан чиқишган экан. Иванов ҳам, Алимов ҳам ҳушёрлик қилиб қолишди: Немислар отиб ташланди, нарвон яроқсиз ҳолга келтирилди. Орадан бир неча минут ўтгач, тепада улкан қизил байроқ ҳилпиради.

Пастда шиддатли жанг бошланиб кетган эди. У анчагина давом этди. Қизил байроқ қўшинларимизга куч ва довюраклик бахш этган эди. Улар душман устига дадил ташландилар.

Алимов билан Ивановни қуролдошлари қўлма-қўл олиб пастга — бошлиқлар турган майдонга туширдилар. Ҳамма уларни бағрига босар, аммо юзларидан ўпишга ҳеч ким журъат қилмасди. Солижоннинг қовоқлари шишиб кетган, ўнг жағи бутунлай пачақланган, бошидан оқаётган қон юзларини ювиб, кўкрак ва елкасига оқиб тушаётган эди.

Уни госпиталга жўнатиш учун буйруқ берилди. Аммо Солижон кўнмади. Канцелярия билан бош штаб ҳали қўлга олинмаган эди. Йигит яна жангга кирди. Бутун вужудини қақшатиб турган оғриқни, қон кетиш туфайли юз берган беҳолликни енгиб, олдинга интилди.

Ҳа, у совет кишисига, ўзбек жангчисига хос жасорат кўрсатди. У И. И. Гумеров полкининг Ф. К. Шаповалов командирлик қилган батальонида комсомол ташкилотчиси эди. Яқинда биз Федор Кузмичдан хат олдик. У бир неча йилдан буён Солижон Алимовни излар экан. Ниҳоят, топди. Мурманскдан юборган хатида қуйидаги сатрларни ҳам ўқидик:

«Гитлернинг ҳукумат кварталларини эгаллаш учун олиб борилган жангларда Солижон Алимов ўзига яқин турган фашист солдат ва офицерларидан 40 дан ортиқроғини ўлдирди ва 1945 йил 30 апрель тунида авиация министрлиги биносига ғалаба байроғини тикди.

Шундан кейин батальон Гитлернинг империя канцеляриясини эгаллаш учун жанг бошлади. 1945 йил иккинчи май эрталаб соат олтида бу истеҳком ҳам эгалланди. Империя канцелярияси биносига тўққизинчи ўқчи корпусининг сиёсий бўлим инструктори Анна Владимировна Никулина байроқ тикди. Мана шу жангда ҳам Солижон Алимов ғоят катта қаҳрамонлик кўрсатди ва 15 дан ортиқ солдат ҳамда офицерни сафдан чиқарди.

Фақат иккинчи май куни соат 14 дагина Солижон Алимов даволаниш учун госпиталга кетишга рози бўлди. Унинг госпиталга жўнаши, менинг ўқишга кетишим, полк командири И. И. Гумеровнинг тўсатдан бетоб бўлиб қолиши натижасида биз ўз дўстимиз Солижондан ажралиб қолдик ва уни юксак мукофотга тақдим эта олмадик».

Баҳор қуёши чарақлаб турибди. Баланд бўйли, кенг елкали киши Гулистон шаҳрининг ёш ниҳолларига маҳлиё бўлиб вазмин юриб боради. Таниш-билишлар унга тавозе билан салом берадилар, кўплари қаттиқ қўл қисиб, илиқ сўрашадилар. Камтарлик, одоб, ширин суханлик Солижон Алимовни шундай эътиборли кишилар қаторига қўшган. Бироқ унинг Улуғ Ватан уруши йилларида бахтимиз учун тенгсиз жасорат кўрсатганини, сўнгги жанглардан кейин бир ярим йил госпиталда ётиб, ўлимни енгганини ҳали кўпчилик билмайди.

Қонини, жонини аямай, сув кечиб, олов кечиб, фашизмга қарши курашган, жанг майдонида мардлиги билан мўъжиза яратган кишиларни ҳеч ким, ҳеч қачон унутмайди!

С. ҚОДИРОВ,
«Совет Ўзбекистони» махсус мухбири.
С. СУЛТОНОВ,
«Совет Ўзбекистони» штатсиз мухбири.

Суратда: Зебо Ғаниева [чапдан], Совет Иттифоқи Қаҳрамони Анна Владимировна Никулина ва Солижон Алимов ўртоқлар.

ХУШХАБАРЛАР

САНОАТ КОРХОНАЛАРИДАН

ЯНГИ КОРХОНА

Наманган саноат корхоналари сафига яна бир йирик завод қўшилди. Поп районида картон-рубероид заводи барпо этилди. Йилига 38,6 минг тонна картон маҳсулотлари ишлаб чиқарувчи, Ўрта Осиёда ягона ҳисобланган бу йирик корхонани давлат комиссияси «яхши» баҳо билан қабул қилиб олди.

Картон заводи СССРда қурилаётган ана шундай типдаги тўрт йирик корхонанинг биридир. Янги техника ва илғор технология ютуқлари асосида бунёд этилган бу заводни фойдаланишга топширишда 10-қурилиш трестининг бешинчи механизациялашган кўчма колоннаси коллективи шижоат кўрсатди. Янги корхона маҳсулоти шу йилнинг тўртинчи кварталида ишга тушириладиган рубероид заводи учун хом ашё бўлиб хизмат қилади.

О. ЖУМАНАЗАРОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ПАРМАЛОВЧИ ИБРАТИ

Шомирза Султоновни «Каршинефтегазразведка» трестига қарашли Муборак нефть ва газ қидирув экспедициясида кўпчилик танийди. Бу ветеран контопар 17 йилдан буён пармаловчилик касбини эъзозлаб келяпти. Қишнинг аёзи-ю, ёзнинг жазирамасида тобланган Ш. Султоновнинг мазмунли ва баракали иш фаолияти Шўртепа, Ўртабулоқ, Помуқ, Култоғ, Заварда, Жанубий ва Шимолий Муборак чўли участкаларида топилган кўплаб нефть ва газ конларининг вужудга келиши билан чамбарчас боғлиқдир.

Бутун куч ва ғайратини ер ости конларини топиш ишига бағишлаган Ш. Султонов тўққизинчи беш йиллик планини тўрт йилда бажариш учун курашаётир. У смена ва ойлик топшириқларни муттасил 130-140 процентга етказиб адо этмоқда.

М. КАРИМОВ,
Қашқадарё области.

СЕЙСМИК МАРКАЗ БИНОСИ

Тошкент зилзиласидан сўнг сейсмология соҳасида катта илмий-тадқиқот ишлари бошлаб юборилди. Сейсмологларимиз Москва, Ленинград шаҳарлари ва қатор қардош республикалар мутахассислари ҳамкорлигида Тошкент сейсмик микрорайон харитасини яратишди. Ҳозир Октябрь райони территориясида марказий сейсмик станциянинг янги биноси қурилаётир.

Сейсмик марказнинг янги биносини жадал суръат билан барпо этаётган «Главташкентстрой»га қарашли 159-қурилиш тресті 13-бошқармаси бинокорлари айниқса фидокорона меҳнат қилишаётир.

Сейсмик станциянинг биринчи қавати замонавий асбоб-ускуналар билан жиҳозланади, иккинчи ва учинчи қаватларда эса олимлар ер силкиниши сирларини тадқиқ қиладилар. Яқинда бинонинг бош корпуси қуриб битказилди. Транспорт майдончаси, автобаза, фонтан ҳамда бошқа иншоотлар қурилиши жадал боряпти.

А. ФОЗИЛОВ,
Тошкент шаҳри.

ТЕЖАМКОРЛАР

Бухоро шаҳридаги «Партия XVI съезди» тикувчилик фабрикасида тежамкорлик ва сифат учун кураш яхши йўлга қўйилган. Бу борада шу йилнинг ўтган тўрт ойи мобайнида айниқса яхши кўрсаткичлар қўлга киритилди. Тежамкорлик плани ошириб адо этилди. Роҳат Камолова меҳнат қилаётган тўртинчи конвейер чеварлари тежамкорлик ва юқори сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш бўйича социалистик мусобақада пешқадамлик қилишаётир. Р. Камолова материаллардан тежаб-тергаб фойдаланиб, баракали маҳсулот ишлаб чиқаришда кўпчиликка ибрат бўлмоқда. Меҳнатсевар тикувчи шу кунларда август ойи ҳисобига ишлаётир.

З. ШОДИЕВА,
М. САЛМОНОВА.

МАЛИК ҚАЮМОВ 60 ЁШДА

ҚУТЛАЙМАН

А. В. РОМАНОВ,

СССР Министрлар Совети ҳузуридаги Кинематография давлат комитетининг раиси.

Совет Иттифоқида кино санъати соҳасида завқу илҳом, ғайрату иштиёқ билан ижод қилиб келаётган йирик арбобларимиз бор. Улар номи ўзларининг ёрқин, нурли асарлари орқали кенг танилган, шуҳрат қозонган. Шундай улкан санъаткорлардан бири — Малик Қаюмовдир. Бу ажойиб ижодкор бугун, шу сўлим гул, гўзаллик фаслида ўз умр тўйини нишонламоқда. Бу тўй катта юбилей йили — СССР ташкил топганининг 50 йиллиги байрам қилинадиган қутлуғ йилга тўғри келди. Санъаткоримиз учун бу қўшалоқ шодиёна.

Талантли кинорежиссёр Малик Қаюмовнинг умр йўли ўзбек киносининг тарихи билан чамбарчас боғлиқ. Малик Қаюмов номи тилга олинаркан, беихтиёр ўзбек экран санъати кўз ўнгимга келади. Унинг нурли ленталари — ҳаётимизнинг мунаввар кўзгуси.

Малик Қаюмов Ўзбекистон ҳужжатли фильмларининг асосчиси ва толмас жонкуяри сифатида шонли ижод йўлини босиб ўтди. У 40 йил мобайнида 200 га яқин қисқа метражли ҳужжатли ва илмий-оммабоп ленталар ҳамда 18 тўла метражли ҳужжатли фильмлар яратди. Бу фильмлар юксак публицистик руҳи, мавзуининг ранг-баранглиги ва чуқур мазмунга эгалиги, ҳаётий ва ҳаққонийлиги, партиявийлиги нуқтаи назаридан қимматлидир. Давримиз солномачиси яратган ҳар бир лента, хусусан «Ўзбекистонимизга келинг», «Баҳордан-баҳоргача», «Ўн уч қалдирғоч», «Тошкент. Зилзила», «Вьетнам менинг Ватаним», «Тоғлар ва афсоналар мамлакати», «Самарқанд ҳамиша мен билан бирга» ва кўпгина бошқа ҳужжатли фильмлар негизида биз катта ҳаёт ҳақиқатини, меҳнат ва кураш, яратувчилик ва инсонийлик, гўзаллик ва ёшлик романтикасини кўрамиз. Бу ленталарнинг кўпчилиги совет ва чет эл мукофотлари билан муносиб тақдирланган.

Малик Қаюмов кинорежиссёр ва операторгина эмас, у ажойиб устоз, истеъдодли ёшларнинг меҳрибон мураббийси ҳамдир. Юбиляр санъаткор ўзининг бугунги шодиёнаси кунида фақат яратган асарлари билангина эмас, балки қатор талантли шогирдлари билан ҳам ҳақли равишда фахрланса арзийди. Мен кино санъатимизнинг юлдузларидан бири азиз Малик Қаюмовични мунаввар умр тўйи билан, катта ижодий муваффақиятлари билан чин дилдан қутлайман, соғлик, бахт-саодат ва янги ижодий парвозлар тилайман.

ҲАЁТИЙ ЛЕНТАЛАР ИЖОДКОРИ

СССР халқ артисти, Ҳамза номидаги Давлат мукофоти лауреати, атоқли совет режиссёри ва оператори Малик Қаюмов фаолиятини кинокамерасиз тасаввур этиб бўлмайди. Қани энди шу кинокамера унинг ўз ҳаётини изчил суратга олганида, ўзбек мўъжизаси деб аталадиган ажойиб фильм яратилган бўларди. «Ҳурмат Белгиси», «Қизил юлдуз», «II-даражали Улуғ Ватан уруши» ва «Қизил Байроқ» орденлари кўксини безаб турган санъаткор ҳаёт ва ижод йўлининг ойдин саҳифалари, контраст кўринишлари шу лентада муҳрланарди: ...Октябрь инқилоби арафаси, эски шаҳар..., эгри-бугри тор кўчалар, санъаткор дунёга келган эски кулба ва ҳозирги таниб бўлмас даражада ўзгарган, етти иқлимга довруқ таратган, дўстлик ва тинчлик шаҳри деб аталган Тошкентнинг янги қиёфаси... Ўсмир Маликнинг катта умид билан илк қадам қўйган кино кошонаси — эски Шайхантоҳурдаги собиқ мадраса биносига жойлашган пастқам ҳужраҳонақолар ўрнида цех ва кўрик заллари, қўпол ва жўн асбоб-техника билан амал тақал иш юритадиган «Ўзбекфильм» студияси... ва ҳозирги Чилонзор кўчасидаги бир неча гектар жойни эгаллаган, замонавий техникага бой, Ўрта Осиёда йирик кино марказлари «Ўзбекфильм» ва Ўзбекистон илмий-оммабоп фильмлар киностудиялари... Шуларни эсласак, жаҳонга танилган кино намояндалари сафида Малик Қаюмовни кўрамиз.

Малик Қаюмов 40 йил давомида экран журналисти сифатида она диёридаги беқиёс юксалишни, тарихий ва оламшумул воқеаларни киноленталарга муҳрлади. У Улуғ Ватан уруши фронтларида ҳарбий кинооператор сифатида қатнашиб, кинокамерасини найзага тенглаштира билди. У жанговар ижод анъаналарини тинч қурилиш йилларида янги мазмун билан бойитди, образли кино публицистикамизга асос солди, совет образли кинопублицистикаси хазинасига дурдоналар қўшди.

Автор-оператор М. Қаюмовнинг «Тўқимачилар комбинати» (1939 йил) фильми ҳануз ўз қимматини йўқотгани йўқ. Бир корхона ҳаётидан олинган қисқа метражли бўлишига қарамай мазкур фильм социал мазмун билан суғорилади. Фильмнинг аҳамияти шундаки, санъаткор оддий бўлиб кўринган воқеалар, ҳаёт кўринишлари заминида санъат ҳодисасини келтириб чиқаришга интилади. Бу анъана кинопублицистнинг ижодида изчил такомилига эришади, янада ривожлантирилади. «Канал», «Ўн уч қалдирғоч», «Тожихон билан учрашувлар», «Олтин тўй» фильмлари образли кинопублицистикамизнинг ажойиб намуналари ҳисобланади.

Мазкур фильмлар юзаки қаралганда кичик мавзуларга бағишланади: Фарғона водийсидаги бир қурилиш воқеаси билан, бир мактаб қалдирғочлари, бир ўзбек аёли ёки Эргашевларнинг ҳаёт қиссалари билан таништиради. Лекин уларнинг ҳар бирида чуқур социал мазмун ётади. Олинган мавзу эса юксак бадиий-эстетик савияда ҳал этилади. Масалан, ўн уч қалдирғочнинг ҳар бирига экранда саноқли дақиқалар ажратилади, лекин шунга қарамасдан, санъаткор ўз қаҳрамонлари қалбига йўл топа билади. Ҳар қайси қаҳрамон ўз ҳаётининг унутилмас, ҳаяжонли ва ёрқин дақиқаларида, ҳаётининг муҳим босқичига мансуб кинолавҳаларда талқин этилади. Яқин ўтмишни ҳозирга таққослаш приёми воситасида, тарихий ноёб фото-суратни партада ўтириб тикилиб турган қаҳрамонларга қиёс қилиш асосида ўн уч қалдирғочнинг яхлит биографияси яратилади. Академик, олим, ёзувчи ва бошқа касб эгалари бўлиб етишган қалдирғочларнинг ҳаёт йўллари мисолида ўлка қисмати — Совет Ўзбекистонининг оламшумул муваффақиятлари кўз олдимизга келади.

Демак, санъаткор ўз кинокамераси билан доҳий В. И. Лениннинг йўл-йўриқларига амал қилади, «коммунистик қурилишнинг энг оддий, лекин турмушдан олинган, турмушда синовдан ўтган жонли фактларига» кўпроқ эътиборни жалб этади. Шуни қайд қилиш ўринлики, санъаткор образли кинопублицистиканинг ана шу бош принципларини амалда ўз ижодига тадбиқ этади.

Ҳар қайси фильм манбаи ҳаёт бўлгани ҳолда ўзига хос тарихи бор. Кинорежиссёрнинг «Ўзбекистонимизга келинг» (1958 йил), «Баҳордан баҳоргача» (1963 йил), «Самарқанд ҳамиша мен билан бирга» (1970 йил) тўла метражли фильмлари чуқур ғоявийлиги ва поэтиклигига кўра образли кинопублицистикамиз тарихида фахрли ўрин эгаллайди. Айниқса, «Баҳордан-баҳоргача» фильми эса дастлабки вариантида номланганидек, «Пахта» поэмаси бўлиб қолажак. Чунки у баҳордан-баҳоргача давом этадиган меҳнат ва «оқ олтин» учун кураш поэзиясини экранда кўрсатади. Қишда марза тортиб ерга яхоб суви бераётган, далага қайта чигит экаётган, сувсизликка қарши курашаётган, меҳнатдан сўнг биргаликда ҳордиқ чиқараётган Маннон ва унинг йигитлари ҳаёт кундаликлари муҳрланган кинокадрларни эслайлик. Уларда қандай поэтик ҳарорат, ҳаёт жилоси бор! Атоқли совет кинорежиссёри Сергей Герасимов айтганидек, «Баҳордан-баҳоргача» фильмида олам-олам поэзия ва ҳиссиёт бор.

Поэтика ва маҳорат, автор маҳорати бу лентани ҳаяжонланиб томоша қилишга мажбур этади. Фильм кўнгилга теккан карнай-сурнай садолари остида тугамайди, яна жала қуяди, яна курашга бел боғлаш мумкин...

Меҳнат — кишиларнинг бутун ҳаёти орқали жилоланиб кўзга яққол ташланиб туради. Ҳаётга разведкачилик, олдинги маррада бориш, янгилик ва янгиликни қидириб топиш, ижодда янгича, янада таъсирчан қилиб кўрсатишга интилиш Малик Қаюмов ижодининг ўзига хос хусусиятларидандир. Механизатор Инобат Охунованинг («Баҳордан баҳоргача») ёки ёш бинокорларнинг («Тошкент. Зилзила») турмуш қуриш кечалари репортаж методида суратга олинган кинокадрларни эслайлик. Келин-куёвларнинг энг ширин умр дақиқалари, ҳозирги ёшларимизнинг янгича тўй маросимлари ҳақиқатан ҳам чуқур мазмун касб этади. Бинокор келин-куёв эса дастлабки нонуштани ўзлари қураётган кўп қаватли бино томида ўтказади...

«Тошкент. Зилзила» фильмида турли миллатга мансуб, бири-биридан гўзал, саховатли ва қўли гул жасорат эгалари билан яқиндан танишамиз. Улар совет кишиси характерини, оғир кунларда инсоний фазилатларини, кишиларнинг янгича, коммунистик муносабатларини намойиш этадилар.

Халқаро аҳамиятга эга, сиёсий-маданий ҳаётдаги муҳим воқеаларни ҳозиржавоблик билан экранда ёритиб, бутун инсониятга етказишда киноҳужжатчиларимизнинг сардори Малик Қаюмовнинг алоҳида хизматларини таъкидлаб ўтамиз. «Инсониятнинг беш қўли» (1958 йил) фильми Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчиларининг Тошкент конференцияси муносабати билан яратилди. Бироқ, фильм ҳаётий материали, ноёб хроникал кадрлари ва публицистик пафосига кўра воқеабанд фильмлар орасида ажралиб туради. «Ҳиндиқуш оша йўл» (1964), «Ҳирот—Қандоҳор» (1965), «Тоғлар ва афсоналар мамлакати» (1966) фильмлари қўшни дўст мамлакат — Афғонистон ҳақида, афғон ва совет халқлари ўртасида бузилмас дўстлик алоқаларининг янги саҳифалари ҳақида ҳикоя қилади.

Ижодий группа бошлиғи Малик Қаюмов бир йил давомида эрксевар Вьетнам халқининг ҳаёти билан танишади, операторлар О. Турсунов, М. Пенсон ва вьетнамлик ҳамкасблари ҳамкорлигида «Вьетнам — менинг ватаним» киноэпопеясини ишлайди. Фильм ўзига хос композициясига эга: тўрт қаҳрамон биографияси асосида бутун мамлакат босиб ўтган тарихий йўлдан, халқ қисматидан ҳикоя қилади. Рангли фильмнинг тасвирий талқинида кишини ўзига сеҳрловчи жозиба куч бор: кинокадрларда миллий руҳ барқ уриб туради. Бастакор Гвиксмен томонидан қайта ишланган халқ тароналари фильмга ҳаётийлик бағишлайди. Поэтик текст муҳим ғоявий компонент бўлиб, барча монтаж кадрларни бир-бирига улайди. Сиёсий публицистик пафос ва чуқур лиризм фильмнинг ғоят эмоционал таъсирчанлигини таъминлайди.

Малик Қаюмов ўша йиллардан эсдалик Вьетнам Демократик Республикаси президенти Хо Ши Мин билан биргаликда тушган фотосуратини эъзозлаб сақлайди. Дарвоқе, бу шунчаки эсдалик бўлмай, балки санъаткор талантига, ғайрат-шижоатига чуқур эҳтиром ифодасидир.

Қаюмов қанчалик кўп хорижий мамлакатларда ижодий сафарда юриб, ўша мамлакат халқлари ҳаётидан кўп фильмлар ишламасин, ташкилий-жамоатчилик ишларида ниҳоят бандлигидан қатъий назар, ўз ижодидаги энг севимли ватан мавзуси устида изчил ижодий иш олиб боради. «Самарқанд ҳамиша мен билан бирга» фильми номланишида ҳам автор юрак сўзларини ифодалайди. Поэтик фильм замон қиссасига, экран шоирини кечинмалар дунёсига йўллайди. Кўп асрлик кўҳна тарих, ярим асрлик Октябрь қуёшидан нурафшон, инсониятнинг янги тарихига қиёс этилади, шу ўтган давр ичида халқ қисматидаги беқиёс ўзгаришлар, социал давр, ижтимоий-сиёсий ҳаётнинг кенг кўринишлари қамраб олинади ва ифодали кўрсатилади. Фильмда ҳаёт, кураш ва яратувчанлик, меҳнат мадҳияси ҳамоҳанг бўлиб жаранглайди.

Санъаткор ижодида Ватан ва замондош тушунчалари узвий бирликни ташкил этади, бир-бирининг моҳиятини очишга, образни тўлдиришга, янада бойитишга хизмат қилади. Малик Қаюмовни шу кунларда янада куч-ғайратга тўлиб, кўтаринки руҳда катта ижодий иш устида учратиш мумкин. СССР халқ артисти, Ҳамза мукофоти лауреати Мукаррама Турғунбоева ҳақидаги фильм ниҳоясига етай деб қолди. Айни чоғда «Ўзбекистон беш йиллик одимларида» деган тўла метражли телевизион ҳужжатли фильм жадал равишда суратга олиняпти. Ҳаётнинг олдинги маррасида бораётган кноразведкачи ўз ижод анъанасига содиқ: Мирзачўлнинг ҳозирги қиёфаси ҳақида тўламетражли ҳужжатли фильм ишлашни чамалайди.

«Огонёк» журналининг апрель сонида СССР халқ артисти Илья Копалин ёзганидек, «ёшини кўрсатиб турадиган «60» рақами ҳормас-толмас, қувноқ киноҳужжатчи Малик Қаюмов қиёфасига сира ўтиринқирамайди. У ўзининг олтмиш ёшида ҳам ҳақиқий кинохроникачи бўлиб қолади. Биз, дўстлари ва санъатдаги сафдошлари уни қутлаймиз, яна кўп йиллар замонамиз кноразведкачиси бўлиб қолишини истаймиз».

Борий ҲАСАНОВ,
санъатшунослик фанлари кандидати.

Осиё ва Африка мамлакатлари II халқаро Тошкент кинофестивали қизғин давом этмоқда

БИЗНИНГ СУҲБАТ

ТОШКЕНТ— ГЎЗАЛ ШАҲАР

Зизи ал-БАДРАВИЙ,
киноактриса, Миср Араб Республикаси.

Осиё ва Африка мамлакатлари кино санъаткорларининг бу катта анжуманида қатнашаётганимдан қувончим чексиз. Кинофестивалга қуруқ келганим йўқ. Экранларда намойиш қилинаётган «Муҳаббат баҳоси» номли фильмда иштирок этганман.

Умуман, мен кино санъатига 1959 йилдан бошлаб хизмат қилиб келмоқдаман. Экрандаги биринчи ролим «Жозиба» фильмидаги Муна исмли қизча образи бўлиб, ана шу биринчи қадамим менга шуҳрат келтирди. Ҳозирга қадар 30 га яқин роль ижро этдим.

Ҳозирги пайтда мен Қоҳирадаги Раҳоний номли театрда ишлаб турибман. Радиоэшиттиришларда ва телепостановкаларда ҳам қатнашаман.

Ўзбек диёрига, Тошкент шаҳрига биринчи марта келдим. Аввалари бу шаҳарни кичик бир қишлоқ бўлса керак, деб ўйлардим. Бу шаҳарга илк бор қадам қўйишимданоқ фикрларим нақадар нотўғри, тор эканлигига ишонч ҳосил қилдим. Тошкент жуда ҳам гўзал шаҳар экан. Одамларини айтмайсизми, меҳмоннавоз, меҳрибон.

Тошкент менга ёқиб қолди. Янаги сафар янги фильм билан яна ташриф буюриш орзуйим бор. Дўстлик шаҳри одамларига катта бахт-саодат тилайман!

ШИОРИМИЗ— ДЎСТЛИК

Улед Муса МУҲАММАД,
Жазоир делегациясининг бошлиғи, кинолойиҳалар бўлимининг директори.

Иккинчи Тошкент кинофестивали биз учун катта аҳамиятга эга. Бу анжуманга беш фильм олиб келдик. Шундан биттаси яъни «Заҳар ва калтак» номли картинамиз фестиваль фильми сифатида намойиш этилади. Бу фильмда бир оила тимсолида Жазоир халқининг миллий озодлик кураши ҳикоя қилинади. Оила аъзолари ҳар хил йўл тутади. Уларнинг турли тақдири, дунёқараши, хатти-ҳаракатлари ёрқин акс эттирилади.

Бу экран асари адибимиз Мулуд Маамрий романи асосида суратга олинган. Бу китоб совет ўқувчиларига ҳам таниш. Бу фестивалга атоқли актёрларимиз келишмади.

Жазоир киночилари бугунги кунда илҳом ва иштиёқ билан ижод қилишлари учун ҳамма имкониятларга эгадирлар. Фестивалда иштирок этаётган кинорежиссёр Лораджи Рабах, журналист-адиб Абдулқадр Меҳди ва бошқа делегациямиз аъзолари билан ватанимизга қайтганимиздан сўнг бу катта анжуманда кўрган-билганларимизни ҳикоя қилиб берамиз.

Тошкент кинофестивалидан тиниқ таассуротлар билан қайтишимизга ишончимиз комил.

ФЕСТИВАЛЬ программасида кўрсатилган кинофильмлар муваффақиятли намойиш этилмоқда. Суратда: Миср Араб Республикаси делегацияси олиб келган «Муҳаббат баҳоси» фильмидан кадр.

ТОШКЕНТ жамоли кундан-кун ортаётир. Янги-янги маъмурий ва маданий-маиший бинолар қад ростлаяпти. Фотомухбиримиз И. Глауберзон олган бу суратда Ленин номли майдонда қад кўтараётган 19 қаватли маъмурий бинони кўриб турибсиз.

ҒАМХЎРЛИК

Ўзбекистон ССР Социал таъминот министрлигига қарашли Товоқсой дам олиш уйида Улуғ Ватан уруши инвалидлари ва кекса пенсионерлардан ҳар ойда икки юз киши дам олаётир. Бу йилги мавсумда 220 кишига бепул путёвка берилади.

Э. РУЗИБОЕВ.

ҚОЧ, ЯНА КЕЛЯПТИ!..

ФЕЛЬЕТОН

...Завод дарвозаси тарақлаб очилди. Сочлари елкасига тушган, майкасиз жуссасига беҳаёларча олди очиқ кўйлак кийган, дазмолланмаган шими шалвираб қолган, қориндор, йирик гавдали киши ичкари кирди. Шу он қулоқларни батанг қилувчи бақириқ эшитилди.

— Нега ҳамманг гумдон ошдилаpинг! Фаррошлар қани!? Нега ҳанузгача кабинетимнинг деразалари очиб, шамоллатилмаган. Нега!.. Нега!..

Гаражда машинасининг капотини очиб, бензин насосини тузатаётган Гриша Тумайкинни кимдир елкасидан тутиб, пастга тортди:

— Қоч, Пугачев келяпти! Ҳозир бошингга бир маломат ёғдиради...

Завод маъмурий биносидан тортиб, то ишлаб чиқариш участкаларигача ташвишли, ваҳимали шивир-шивирлар қоплади. Ҳамма иложи борича ўзини Эдуарднинг назаридан четга олишга ҳаракат қилди. Аммо Гриша иш билан андармон бўлиб тутилди.

— Нега мен келгунча машинани тузатиб қўймадинг, ландавур! — Гришага ўшқирди Пугачев. — адабингни бериб қўяйми?!

— Қўлингиздан келади, сиз бошлиқсиз...

— Ҳа, бу бошқа гап. Энди 4 сўмни ол-у ғизиллаб магазинга туш. Бир шиша «оқ», қолганига закуска... жўна!

Пугачев заҳрини яна кимга сочарини билмай, завод ҳовлисида бир алпоз салангла юрди-да, бўлимга кирди. Ходимларидан бири пешвоз чиқиб, тушган буюртмаларни бермоқчи бўлди.

— Бўшат йўлимни! — жеркиб ташлади Эдуард. — Столимга ўтириб улгурмасимдан иш тутқизасанлар! Қани бошлиққа ҳурмат? Нега ҳамманг ҳўмрайиб қарайсан?! Нега мен келганда ўринларингдан турмайсанлар! Нега?!.. Совунимга кир ювмабсанлар ҳали. Шошмай турингдар...

У ҳорғин стулга ўтирди. Тортмасини тортди. Жавобсиз қолган буюртмалар солинган «семиз» папка кўзига балодек кўринди. Лорсилдоқ юзлари енгил титраб, сесканди.

— Вай-бай, бир бошимга шунча ғавғо-я! Хайрият заводнинг толеига худо мени яратган экан...

Қинғир ишнинг қийиғи қирқ йилдан кейин ҳам чаққанидек, Эдуарднинг қора қилмишлари пўст ташлай бошлади. Иш вақтларида хонасининг устидан маҳкамлаб, «қиттак-қиттак» отадиган одат чиқарди. Мансабини тоғ қилиб юрган Пугачевнинг тортмасида буюртмачилар талаблари моғорлаб ётаверди. 13 та муҳим ишлаб чиқариш ҳужжати бесабаб йўқолди. Завод маъмурияти Эдуард Пугачевнинг бу «уддабурон»лиги учун таъминот бўлими бошлиғи вазифасидан тушириб, тажриба-синов участкасига мастер этиб тайинлади.

— Ҳали шунақами?! — деди Пугачев завод директорига аламзадалик билан боқиб. — Буйруққа қўл қўйганлигингиздан пушаймон еб юрманг тағин!..

— Ҳақиқатни бўяб бўлмайди, ўртоқ Пугачев. Энди ишлаб чиқаришда ўзингизни оқланг, хафа бўлишнинг ҳожати йўқ. Ҳар ким экканини ўради. — Сўзга қўшилди корхона партия бюросининг секретари В. Константинов. Пугачевнинг энсаси қотиб, пешонаси тиришди.

— Ҳақиқат эмиш. Уни экиб қўйинг.

Эдуард Пугачев эшикни тарс ёпиб чиқиб кетди. Цехга энди кирган эди ҳамки, унинг ортидан бош инженер В. Тужилин кириб келди.

— Ишлар қалай, Эдуард?

— Қалай эмас, кесак!

— Хафа бўлма, оғайни, — юпатди бош инженер, сўнг чап кўзини маъноли қисиб қўйди. — Чизган чизиғимдан чиқмасанг бас. Ишинг беш бўлади. Контроль-ўлчов асбоблари цехининг бошлиғи Т. Тюляков, участка мастери Ц. Лазебников, слесарлардан П. Киричек, Э. Ефремовалар билан тил топишни унутма. Улар ҳам ўзимиздек тегирмонга тушса бутун чиқадиганлардан...

Кўп ўтмай маъноли кўз қисишнинг сири очилди. Завод директори Акбар Аҳмедов даволаниш учун Москвага жўнайдиган бўлиб қолди.

Шу-шу, «Сулаймон ўлдию-девлар қутилди» дегандек бош инженер Тужилин ва унинг ҳомийлари 1971 йилнинг май ойидан то сентябригача Арнасой, Чордара, Ленинобод, Фарғона ва Қўқонга «сайри-саёҳат» қилишди. Шу ўтган ойлар давомида бечора шофер бирор кун ҳам дам олмай ишлади.

— Сизларни сўроқлайдиган одам йўқми? Машина ремонтга келиб қолди. Директор келса нима жавоб қиламан? — деди Тумайкин йиғламоқдан бери бўлиб.

— Директорга айтиб кўр-чи! Устки лабингнинг ўзи тиртиқ, остки лабингни эса биз йиртамиз! — қўрқитишди Гришани. Улар шу тариқа корхона машинасида 26 минг километрдан зиёд йўл юриб, роса кайфу-сафо суришди. Бироқ, ўзбошимчаларнинг бу даврy-даврони узоққа чўзилмади. Директор соғайиб келди-ю, уларнинг пайтавасига қурт тушди.

— Бу директор ҳам аввалгисидек менга ёқмайди. — деди Пугачев хуноби ошиб. — На ўзи ейди, на бировга!..

Цалий Лазебников ҳаммасидан чаққонроқ чиқди. У биринчи бўлиб туҳматнинг «қудрати» нималарга қодир эканлигини намойиш қилди. Куйбишев район партия комитетига «Заводнинг кўнок раҳбарларидан дод!» қабилида ўн қоғоз шикоят йўллади. Комиссия тузилиб, текшир-текшир бошланди. Неча-неча ишчилар ўз юмушларидан қолиб, Лазебников «иши» билан шуғулланишга мажбур бўлишди. Туҳматнинг умри қисқа бўлганидек, бу ҳол узоққа чўзилмади. Шикоятда келтрилган фактлар пуч эканлиги тасдиқланди. Ц. Лазебниковнинг бошқа қилмишлари ҳам чиқиб қолди. У қалбаки наряд тўлдириб, давлатнинг 297 сўмини ўмарган экан. Райком бюросида унга қаттиқ партиявий жазо берилиб, ишдан бўшатилди.

Минг афсуски, Лазебников ҳамтовоқлари ва тарафгирлари игвогарликнинг бу қора қисматидан тегишли хулоса чиқармадилар. Йўл қўйган хато-камчиликлари учун Тюляков ишдан олингач, бевосита унинг қутғуси билан Пугачёв, Киричик ва Суконкинлар область партия комитетига ва Бутуниттифоқ «Эталон» бирлашмасига «шамширдек ўткир» шикоят ёзишди. Яна корхонада папка кўтарган тафтишчилар пайдо бўлди. Натижа Пугачевлар кутгандек бўлиб чиқмади. Уларнинг «ўткир шамшири» тошга урилган муздек парчаланиб кетди. Устига-устак Эдуард Пугачев бир умр ишга қорасини кўрсатмаган таниш-билишларига наряд тўлдириб, пул ёзиб келинганлиги аниқланди.

Пугачёвнинг коллектив олдида обрўси ер билан яксон бўлди. Маъмурият уни корхонадан четлатишни лозим топди. У заводдан кетаётганида кўпчилик олдида қасам ичди:

— Мен кетяпман! Аммо сенларни ҳам косангни оқартирмайман. Товбаларингга таянтирмасам Пугачёв номимни бошқа қўяман!

Пугачёв кетгач, қинғир ишлари бирин-кетин дарз кетаётган бош инженер В. Тужилин ҳам ишдан бўшаш ҳақида ариза топширди...

Ажабланадиган жойи шуки, коллектив назаридан қолган бу шахсларнинг ҳомийлари ҳам дарров топила қолди. Тужилин кабел саноати бўйича илмий-текшириш институтида лаборатория бошлиғи лавозимига ўрнашди. Пугачёв эса саноат-қурилиши материаллари трестига қарашли махсус конструкторлик-технологик бюросининг механика ўлчовлари лабораториясига ишга жойлашди. Аммо Эдуард қилган қасамёдини унутиб юбормади. Ёлғон-яшиқлардан иборат «факт ва рақамлар»ни жамлаб 11 қоғозли туҳмат «замбараги»ни яратди. Унинг бир нусхасини марказий газеталардан бирига, иккинчи нусхасини СССР Давлат стандартлар комитети раиси номига учирма қилди. Бутуниттифоқ «Эталон» бирлашмаси, Ўзбекистон ССР ўлчов асбоблари ва стандартлар давлат назорати республика лабораторияси ходимлари ҳамда Тошкент «Эталон» заводи халқ контроль группаси раисидан иборат тафтиш комиссияси беш кун давомида заводни ҳар жабҳадан ўрганди. Натижада Пугачевнинг шикояти бутунлай ёлғон ва бўҳтондан иборат бўлиб чиқди.

Э. Пугачёв хати корхона умумий йиғилишида ҳам муҳокама қилинди. Ўнлаб ишчи ва инженерлар сўзга чиқиб, игвогарга нисбатан ўз қаҳр-ғазабларини шундай сўзлар билан изҳор этишдики, бу гапларга илон ҳам пўст ташлаши мумкин эди. Лекин Пугачев йиғилишда иштирок этишдан сурбетларча бош тортиб, жўнаб қолди. Унинг фисқ-фасоддан дунёга келган бўҳтон «замбараги» ҳам одатдагидек таназзулга учради. Туҳмат ҳақиқат олдида чил-парчин бўлди.

Бироқ, Пугачёв номини ўзгартирмади. Аксинча:

— «Замбарагим»дан иш чиқмади. Энди «бомба» тайёрлаяпман. Уни янада юқорироқ ташкилотларга қаратмоқчиман! — деб каромат қилди. Бу туҳмат «бомба»си унинг бошида портлаши ҳақ!

Лекин Пугачевнинг туҳмат тоши қанчалик ёмон оқибатларга сабаб бўлганлигини бир ўйлаб кўрингчи. Бунинг устига қанча-қанча соф виждонли кишилар дилини ранжитиб, кайфиятини бузиб, диққатини фойдали меҳнатдан чалғитганлари-чи? Завод адресига ва коллектив номига доғ туширганлари-чи? Бу мунофиқ ва игвогарликлар, келтирилган зарарлар учун айбдорлар жавоб беради!

Ҳошим ҚОДИРОВ.

ВАТАН ПОСБОНЛАРИ

Бугун—чегарачилар куни

Совет давлатининг доҳийси ва ташкилотчиси В. И. Ленин чегараларни қўриқлаш социалистик Ватанни қурол билан ҳимоя қилишнинг формаларидан бири, Ватан хавфсизлигини таъминлашнинг муҳим фактори деб ҳисоблар эди. Халқ Комиссарлари Советининг 1918 йил 28 майда В. И. Ленин имзо чеккан декрети Совет давлати чегараларни қўриқлашнинг асосий принципларини ҳамда чегара қўшинларининг вазифаларини белгилаб берди.

Совет чегара қўшинлари ички контрреволюция ва чет эл босқинчиларига қарши шиддатли жангларда туғилди. Душман жосусларига, диверсантларига, совет чегараларининг мустаҳкамлигини синаб кўришга ҳамда СССРда социализм қурилишига путур етказишга уриниб кўрган жуда кўп бандаларга қарши курашда ўсди ва тобланди. Чегарачилар совет тупроғининг дахлсизлигини таъминлаш учун оммавий қаҳрамонлик намуналарини кўрсатдилар.

Айниқса, барча совет кишилари каби, чегарачиларимизнинг ҳам ажойиб фазилатлари империализмнинг зарбдор кучи ҳисобланган фашистлар Германиясига қарши мислсиз жанг йилларида зўр куч билан намоён бўлди. 1941 йил июнь тонгида чегара пунктларимизга душман ўқи ёмғирдек ёғиб турган бўлса ҳам бирорта застава ўз мудофаа участкасини ташлаб кетмади. Душман заставани қуршаб олиб ёки айланиб ўтиб ва ҳатто застава составини бутунлай қириб ташлаганда ҳам чегарачилар душманга таслим бўлмадилар. Ҳар бир чегара заставаси чинакам қалъага айланди. Улар душманга қарши сўнгги нафасларигача курашдилар.

Чегара қўшинларининг жанговар фаолияти юксак баҳоланди. Улуғ Ватан уруши йилларидаги кўрсатган жасорати ва мардликлари учун ўнлаб чегара қисмлари орденлар билан мукофотланди. 200 дан ортиқ чегарачига Совет Иттифоқи Қаҳрамони унвони берилди.

Фашизм устидан қозонилган ғалаба жаҳон халқлари тақдирида ҳам тарихий роль ўйнади. Жаҳон социалистик системаси вужудга келди. Бу эса Совет давлати чегараларидаги шароитни ҳам ўзгартириб юборди. Эндиликда бир неча минг километр масофада совет чегарачилари Ватанимиз чегарасини социалистик мамлакатлар чегарачилари — қуролдош дўстлари билан биргаликда қўриқламоқдалар.

Қардошларча ўзаро ёрдам, тажриба алмашиш, чегара масалаларини ҳал қилишдан ҳар икки томоннинг ўзаро манфаатдорлиги — буларнинг ҳаммаси кучимизга-куч қўшмоқда, социалистик ҳамдўстлик ва алоҳида олганда ҳар бир мамлакатнинг чегараларини ишончли қўриқлашни таъминламоқда. Совет чегарачилари чинакам интернационалистлардир, улар жанговар ҳамкорликнинг мустаҳкамланиши ва ривожланиши учун бундан кейин ҳам ҳамма чораларни кўраверадилар.

Сўнгги йилларда совет чегара қўшинларининг техника билан таъминланиши юксалди. Қисмлар ва бўлинмалар ихтиёрида энг мураккаб қуроллар, замонавий жанговар техника, радиотехника ва инженерлик воситалари мавжуддир. Бронетранспортерлар, самолётлар вертолётлар, тез юрар кемалар ва катерлар уларнинг ихтиёридадир. Зарур кучларни хавфли йўналишларда тез вa оператив тўплаш, чегара бузувчиларни ўз вақтида аниқлаш имкониятлари бор. Бунинг натижасида чегараларимиз янада мустаҳкам бўлиб қолди. Совет чегараларининг мустаҳкамлигини текшириб кўришга уринган ҳар қандай киши қўлга туширилади ва зарарсизлантирилади.

Чегара қўшинлари жангчилари Ватанимиз сарҳадларини қўриқламоқдалар. Ишчилар ва колхозчилар, совет зиёлилари чегараларимизни мустаҳкамлашда жангчиларга актив ёрдам бермоқдалар.

Совет чегарачилари Ватан олдидаги муқаддас бурчларини муносиб бажариш учун ҳамма чораларни кўраверадилар.

Г. ВЛАСЕНКО,
генерал майор.

Турли мамлакатларда

ЯХШИ ТААССУРОТ

КАРАКАС, 26 май. (ТАСС). Венесуэла касаба союз арбоби Магдалена Бесерра яқинда Совет Иттифоқига бориб келган эди. У «Трибуна популар» газетасида босилган мақоласида қуйидагиларни ёзади: «Мен Совет Иттифоқида ҳаётий муҳим проблемаларнинг деярли ҳаммаси ҳал этилган деган ишонч билан Совет Иттифоқига қилган сафаримдан қайтиб келдим. СССРда саводсизлик аллақачон тугатилган. Бу мамлакатда бошқа ҳамма мамлакатлардагига нисбатан кўпроқ уй-жой қурилмоқда, соғлиқни сақлаш ишларининг кенг системаси вужудга келтирилган ва бошқа кўп ишлар қилинган». Магдалена Бесерра коммунист эмаслигини айтиб яна қуйидагиларни ёзади: «Совет Иттифоқида ҳар бир киши социализм ишига хизмат қилаётганлиги билан фахрланаётганлигига ишонч ҳосил қилдим».

КОНКУРС ТУГАЛЛАНДИ

ДАКАР, 26 май. ТАСС мухбири Ю. Федутинов хабар беради:

Бу ерда Совет Иттифоқини яхши билувчилар конкурси тамом бўлди. Конкурс СССР ташкил топган куннинг 50 йиллиги муносабати билан уюштирилган эди. Сенегал гражданларидан неча юзлаб киши конкурсда қатнашди. Дакардаги совет маданият марказида конкурс якунларини тўплаш ва ғолибларни қутлашга бағишланган тантанали кеча ўтказилди.

Пойтахтдаги лицей ўқувчиси, биринчи мукофотни олишга сазовор бўлган Али Диоп Ндиай бундай деди: Қардош совет республикаларида яшовчи турли миллат меҳнаткашларининг тенг ҳуқуқли, эркин иттифоқи Африка халқларининг миллий ҳамдўстлик масаласини ҳал этишлари учун ёрқин ва ибратли намуна бўлиб хизмат қилади.

Ишчи Сиди Диенг иккинчи мукофотни олди.

КАТТА ХИЗМАТ УЧУН

БУДАПЕШТ, 26 май. (ТАСС). Венгрия Халқ Республикасининг Президиуми социализм қурилишидаги, тинч яратувчилик меҳнати учун ички ва ташқи шароитларни таъминлашдаги, Совет Иттифоқи билан, бошқа қардош социалистик мамлакатлар билан интернационал алоқаларни чуқурлаштиришдаги жуда катта хизматлари учун, шунингдек олтмиш ёшга тўлганлиги муносабати билан Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Янош Кадарга Социалистик Меҳнат Қаҳрамони унвонини берди.

Э. ХОНЕККЕР СОВЕТ—АМЕРИКА МУЗОКАРАЛАРИ ТЎҒРИСИДА

БЕРЛИН, 26 май. (ТАСС). Германия Бирлашган социалистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Хонеккер ГДР Фанлар академияси аъзолари билан қилган суҳбатида ГДР меҳнаткашлари совет раҳбарларининг АҚШ президенти Никсон билан учрашувларига катта аҳамият бераётганлигини таъкидлади. Бу учрашув, деди Хонеккер, империализмнинг ғоят агрессив сиёсати натижасида халқаро аҳвол ёмонлашган бир пайтда ўтмоқда. Совет Иттифоқининг раҳбарлари социалистик ҳамдўстлик давлатлари билан тамомила келишган ҳолда халқаро кескинликни камайтириш, ҳар хил ҳамкорлик йўллари орқали конфронтацияни тугатиш ва шу билан учинчи жаҳон уруши хавфининг олдини олиш мақсадида Америка Қўшма Штатлари президенти билан суҳбат ўтказмоқдалар.

Музокаралар давомида Совет давлат арбоблари, деди сўзини давом эттириб Э. Хонеккер, КПСС XXIV съездида қабул қилинган ва қардош социалистик мамлакатлар билан келишилган тинчликни сақлаш программасини изчиллик билан амалга оширмоқдалар. Музокараларнинг кўзга кўринаётган натижалари ҳар икки томондан яхши ният бўлган тақдирда муҳим масалаларни ҳамма кишиларнинг манфаатини кўзлаб ҳал этиш мумкин, деган хулосага келишга имкон беради.

Норозилик билдирилди

МАДРИД, 26 май. (ТАСС). Испания ташқи ишлар министрлигининг вакили қуйидагиларни маълум қилди: Барселонада Москва «Динамо» командаси ва Шотландиянинг «Глазго Рейнжерс» клуби ўртасида футбол матчи ўтказилган вақтда Шотландиядан келган 20 минг «ишқибоз»нинг кишини ғазаблантирадиган ҳатти-ҳаракати муносабати билан Испания Англияга расмий норозилик билдирди.

Шотландиялик «ишқибозлар»нинг безорилиги натижасида 150 киши жароҳатланди, стадионга, бир неча меҳмонхона ва аэропортга моддий жиҳатдан анча катта зарар етказилди.

ЖАНУБИЙ ВЬЕТНАМ. Озодлик халқ қуролли кучлари Америка-Сайгон қўшинларининг позицияларига ҳужум қилишда давом этмоқдалар. Суратда: озодлик халқ қуролли кучларининг жангчилари душмандан тортиб олинган позицияда.

ВИА — ТАСС фотоси.

МХР. Дархан шаҳрининг қад кўтарганига эндигина ўн йил тўлди. Шу давр ичида Дархан Монголиянинг энг йирик саноат марказларидан бирига айланди. Шаҳар корхоналарида Совет Иттифоқи, Болгария, Венгрия, Польша ва Чехословакиядан келган ишчи, техник ва инженер ходимлар монгол дўстлари билан елкама-елка туриб ишлашмоқда. Суратда: Дархандаги қурилиш материаллари комбинати қурилишида, совет мутахассиси И. Исаев (ўнгда) электр пайвандчи Дамбе билан.

Монцамэ — ТАСС фотоси.

ҲИНДИ-ХИТОЙ ФРОНТЛАРИДА

НЬЮ-ЙОРК, 26 май. (ТАСС). Шу кунларда Жанубий Вьетнамдаги Контум шаҳри шиддатли жанг майдонига айланди. 14- йўлдаги ана шу катта муҳим пунктга ракеталар ёғдирилиб, тўплардан ўққа тутгач, халқ озодлик қуролли кучларининг айрим бўлинмалари шаҳарга кириб олиб, аэродромнинг бир қисмини, шунингдек, бир қанча кварталларни ишғол қилдилар.

Қўғирчоқ режим қўшинларига ёрдам бериш учун авиация юборилди. АҚШ самолётлари ва кемалари Жанубий Вьетнамнинг шимолий секторида ватанпарвар кучлар актив ҳаракат қилаётган турли районларни бомбардимон қилиб, ўққа тутмоқда. Халқ озодлик қуролли кучлари душманнинг Хюэ шаҳри бўсағаларидаги позицияларига ҳужум қилмоқдалар.

ХАНОЙ, 26 май. (ТАСС). 19 майдан 24 майгача Анлок шаҳри атрофида ва 13- йўл теварагида бўлган жанглар давомида Жанубий Вьетнам ватанпарварлари душманнинг 43 танки ва бронемашинасини яксон қилдилар ёки қўлга туширдилар, Сайгон қўшинлари 9- ва 21- дивизиясининг 9- механизациялаштирилган полкига, учта пиёда батальонига оғир талафот етказдилар. Бу хабарни озодлик матбуот агентлиги тарқатди.

Куангнам вилоятидаги шиддатли жанглар давом этмоқда. 22 майда ватанпарварлар Тхангбиндан 8 километр ғарбдаги Ансуан базасини, душманнинг команда пунктини ва артиллерия позицияларини ўққа тутдилар.

Лаосдан олинган маълумотларга кўра, 24 май куни Лаос ватанпарварлари Пакседан 48 километр жанубдаги Фиадай пунктини ишғол қилиб, 14- йўлни тўсиб қўйдилар. Каосан Патет Лао агентлигининг маълумотларига қараганда, Лаос халқ озодлик армиясининг жангчилари 16 майда Кхонседон районида Американинг 2 та самолётини уриб туширдилар.

КЕСКИН ВАЗИЯТДА

РИМ, 26 май. ТАСС мухбири Ю. Лопатин хабар беради:

Римда 7–8 майда ўтказилган муддатидан илгариги сайловларда сайланган Италия парламентининг биринчи мажлиси бўлиб ўтди. Депутатлар палатасига яна социалист А. Пертини, сенат раислигига христиан демократ А. Фанфани сайланди.

Италия янги парламентининг иши ғоят кескин сиёсий вазиятда бошланди. Конституцияга мувофиқ янги парламент ишга киришуви биланоқ собиқ ҳукумат истеъфо бериши керак. Лекин Италия республикаси тарихида биринчи марта шундай бир аҳвол юз бердики, бунинг натижасида ҳукуматга истеъфо тўғрисида ариза беришнинг ҳожати қолмади.

Ж. Андреотти бошлиқ ҳозирги христиан демократлар ҳукуматига шу йил 26 февралдаёқ сенатда ишончсизлик билдирилди. Ҳукумат истеъфога чиқишга мажбур бўлди ва жорий ишларни бошқариш учун парламентга сайловлар ўтказиладиган вақт мобайнидагина ҳукумат тепасида қолди. Янги ҳукуматни тузиш тўғрисида сиёсий партиялар ўртасида музокаралар ва маслаҳатлар сайловнинг эртаси кунийёқ бошланди. Аммо ҳалигача вазият равшан эмас.

Лекин ҳозирча шу нарса аёнки, парламент сайловлари натижасида мамлакатни ўнг томонга буриб юборишга эришмоқчи бўлган асосий буржуа партияларининг умиди амалга ошмади, чунки сўл кучлар, биринчи навбатда коммунистлар парламентдаги мавқеларини мустаҳкамлаб олдилар.

Кечаги мажлисда Мафия номи билан машҳур жиноий террористик синдикат фаолиятини текшириб чиққан парламент комиссиясининг доклади депутатлар муҳокамасига қўйилди. Комиссия ўтган тўққиз йил мобайнида мазкур синдикатнинг фаолиятини салгина бўлса ҳам пухта текшириб чиқиш ва унинг ҳаракатларига йўл қўймаслик чораларини кўра олмаганлигини эътироф қилди. Комиссиянинг докладида кўрсатиб ўтилганидек, Мафияни тор-мор этиш йўлидаги уринишларининг барбод бўлишига бу жиноий синдикатнинг мамлакат иқтисодий ва молиявий ҳаётигагина эмас, балки сиёсий ҳаётига ҳам чуқур томир ёйганлиги, Италиянинг бир қанча районларида бошқарув органларини ўз қўлига олганлиги сабаб бўлди.

ДЎСТОНА УЧРАШУВЛАР

СОФИЯ, 26 май. (ТАСС). Кеча бу ерда Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Болгария Халқ Республикаси Давлат Кенгашининг Раиси Т. Живков ва Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзолари Куба Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Революцион ҳукумат бош министри Ф. Кастро билан учрашдилар. Ф. Кастро Куба партия-ҳукумат делегациясига бошчилик қилмоқда. Учрашувда Болгариянинг бошқа раҳбар арбоблари ва Куба делегациясининг аъзолари ҳам қатнашдилар.

Болгария Коммунистик партияси Марказий Комитетининг Сиёсий бюроси Ф. Кастро шарафига расмий зиёфат берди.

Т. Живков зиёфат вақтида қадаҳ кўтариб, делегациялар ўртасида кўнгилдагидек суҳбат қилинганлигидан, ҳар икки партия ва мамлакат ўртасида, Болгария ва Куба халқлари ўртасида мавжуд бўлган ўртоқлик ва дўстлик муҳитидан ғоят мамнун эканлигини айтди.

Ф. Кастро ўзининг жавоб нутқида қуйидагиларни таъкидлаб ўтди: ҳар иккала мамлакат партия-ҳукумат делегацияларининг суҳбатлари ғоят фойдали ва катта аҳамиятга эга бўлди. Иқтисодий ва сиёсий масалалар юзасидан ҳар икки томоннинг берган ахборотлари янада кенгроқ кўламда ҳамкорлик қилиш ва ҳамжиҳатлик учун имкониятлар яратиб беради.

ТЕЛЕТАЙП ЛЕНТАСИДАН

◆ БЕРЛИН, 26. Бугун бу ерда ГДР Министрлар Советининг биносида ГДР билан ГФР ўртасида транспорт соҳасидаги шартномани имзолаш маросими бўлди. Шартномани ГДР Министрлар Совети ҳузуридаги бош секретарь М. Коль ва ГФР Федерал канцлери маҳкамасининг бош секретари Э. Бар имзоладилар.

Шундан кейин М. Коль билан Э. Бар баёнот бердилар.

◆ УЛАН-БАТОР, 26. Монголия халқ революцион партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари, Монголия Халқ Республикаси Министрлар Совети Раиси Ю. Цеденбал бугун чет эллар билан дўстлик ва маданий алоқа қилувчи совет жамиятлари союзи билан Совет — Монголия дўстлиги жамиятининг делегациясини қабул қилди.

Совет делегацияси Монголия — Совет дўстлиги жамиятининг V съезди ишида ва жамият ташкил этилганлигининг 25 йиллиги байрамида қатнашиш учун борган эди.

◆ ЖАЗОИР. Бу ерда Совет кино ҳафталиги «Инсон тақдири» фильмини намойиш қилиш билан бошланди. Жазоир кинотеатрлари экранларида «Турналар учади», «Ёш гвардия», «Иванннинг ёшлиги» ва «Оловли йўллар» бадиий фильмлари ҳам намойиш қилинади. (ТАСС).

Редактор
М. ҚОРИЕВ.

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.25 — ТОШКЕНТ. 9.30 — Болалар учун музикали кўрсатув, 10.00 Ўсмирлар учун кўрсатув, 11.00— МОСКВА. 17.00 — ТОШКЕНТ. 17.05 — Ахборот, 17.15 — Ҳужжатли фильм, 17.30 — **Киносаёҳатчилар клуби** (Москва). 18.30 — Бугун химиклар куни, 18.50 — Ахборот 19.05 — **Гаровга тикилган ҳаёт** (бадиий фильмнинг 17-серияси), 20.00 — Қирғизистон, Қозоғистон ва Ўзбекистон республикаларининг йўқламаси. 22.00 — «Вақт», 22.30 — Қўшиқ ёзувчи шоирлар. Уйғун.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

10.00 — ТОШКЕНТ. Ўқув кўрсатувлари ,17.00 — МОСКВА. 17.30 — ТОШКЕНТ. Мардлик-мангулик, 18.00 — Совет прокуратураси 50 ёшда, 18.30 — МОСКВА, 18.55 — Киножурнал, 19.05 — Қишлоқ янгиликлари. 19.55 — Халқаро программа, 20.25 — **А. Черкасов чалади**, 20.45 — **Йўлбарс** (бадиий фильм), 22.00 — Кинофестиваль кундалиги (Тошкент), 22.30 — Эстрада программаси.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.00 — ТОШКЕНТ. Совет Иттифоқи Қаҳрамони генерал Собир Раҳимов хотирасига бағишланган классик кураш бўйича Бутуниттифоқ турнирининг якуни, 20.30— **Зося** (бадиий фильм).

29 МАЙ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

12.55—ТОШКЕНТ, 18.00—«Советский воин» тележурнали, 18.50 Ахборот, 19.05 — Концерт, 19.45—Ахборот, 20.00—Халқаро программа (Москва), 20.30 — **Гаровга тикилган ҳаёт** (бадиий фильмнинг 18-серияси), 21.30— МОСКВА, 22.00 — **Футбол: «ЗЕНИТ»** (Ленинград) — **«ДИНАМО»** (Киев).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.45 — МОСКВА. 17.55 — Янгиликлар, 18.00 — Пионерия маршда, 18.30 — Мультфильм, 18.50 — Телефильм, 19.30 —Концерт, 20.00 — Тошкент, 20.15 — Врач маслаҳати, 20.30 — МОСКВА, 21.30 — ТОШКЕНТ. Оламда нима гап? 22.00 — Кинофестиваль кундалиги, 22.50 — **Қишдан-қишгача** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — ДУШАНБА КЎРСАТУВЛАРИ.

РАДИО БУГУН

6.15 — **Тонгги концерт**, 7.45— «Мактаб ва жамоатчилик», 8.25 — Куйлардан куйларга, 9.30 — Шарқ куйлари, 10.30 — Тинчлик посбони (музикали-адабий эшиттириш), 11.15 — «Табассум» радиожурнали, 12.15 — «Эрталабки салом!» (Москва), 13.30 — Химиклар учун концерт, 15.00 — «Совет прокуратурасининг 50 йиллиги», ЎзССР прокурори ўринбосари **У. Шодиев** сўзи, 15.15 — Химикларнинг талабларига мувофиқ концерт, 16.10 — **М. Шолохов**. «ИНСОН ТАҚДИРИ». (ҳикоя асосида радиопостановка), 17.40 — Дам олиш киноафишаси, 18.00— «Музикали глобус», 18.40 — Ҳазил қўшиқлар, 19.20 — Чегарачилар учун концерт, 20.00 — «Ёшлик» радиостанциясининг программаси, 21.00 — «Мамлакат ва қитъаларда», 21.40 — Қишлоқ хўжалик ходимлари учун кечки концерт, 22.15 — «Табассум» радиожурнали, 23.10 — Дам олиш концерти.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 28/V да **Этик кийган мушук** (кундузи), **Золушка** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 28/V да **Тоғ гўзали**.

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА 28/V да **Беш кунлик куёв**, 29/V да **Дийдор**.

КИНО

Эль Греко — «ЎЗБЕКИСТОН», НАВОИЙ номли, ҲАМЗА номли, «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Кабриола — «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

Урмон балладаси (эрталаб соат 10, кундуз 12, 2 ва 4 да). «**Сенинг ҳароратли қўлларинг** (кундуз соат 11, 1, 3 ва 5 да). **Сўнгги довон** (кеч соат 6, 8 ва10 да). **Кичик сир** (кеч соат 7 ва 9 да: «СПУТНИК».

ЁЗГИ БИНОДА

Эль Греко — «ХИВА».

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА

31 МАЙ КЕЧ СОАТ 7 ДА СССР биринчилиги учун «ШИННИК» (Ярославль) — «ПАХТАКОР» (Тошкент) командалари ўртасида

ФУТБОЛ

ТОШКЕНТ ТЎҚИМАЧИЛИК ВА ЕНГИЛ САНОАТ ИНСТИТУТИ
кафедралар бўйича вакант вазифаларга

ҚОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кафедра мудирлари: меҳнат муҳофазаси, чизма геометрия ва чизмачилик (доцентлар ёки фан кандидатлари);

кафедра профессорлари: назарий механика (фан докторлари);

кафедра доцентлари: тўқимачилик материалшунослиги, теплотехника, меҳнат муҳофазаси, физика, тўқувчилик, ипакчилик, тўқимачилик ва енгил саноат ишлаб чиқаришини ташкил этиш ва планлаштириш;

кафедра катта ўқитувчилари: тўқимачилик ва енгил саноат машиналари ва аппаратлари, фалсафа.

Конкурс муддати — эълон чиққан кундан бошлаб бир ой.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга жўнатилсин: Тошкент шаҳар, ГСП, 2-Виборгская кўчаси, 5-уй.

Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги
Т. Н. ҚОРИНИЁЗОВ НОМИДАГИ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ПЕДАГОГИКА ФАНЛАРИ ИНСТИТУТИ
1972 йил учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича

АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Педагогика назарияси (ишлаб чиқаришдан ажралган ҳамда ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда);

барча фанлар бўйича ўқитиш методикаси (ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда);

педагогика психологияси ҳамда болалар психологияси (ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда).

ҲУЖЖАТЛАР—1 июлгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари—1 сентябрдан бошланади.

Аспирантурага кирувчилар мутахассислик фанидан, КПСС тарихи ва чет тиллари (немис, инглиз, француз тиллари) **дан биридан конкурс имтиҳонлари ҳамда мутахассислик фани бўйича реферат топширадилар.**

Мурожаат учун адрес: Тошкент-3, Олмазор кўчаси, 174-уй.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ЭПИДЕМИОЛОГИЯ, МИКРОБИОЛОГИЯ ВА ЮҚУМЛИ КАСАЛЛИКЛАР ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ИНСТИТУТИ
қуйидаги мутахассисликлар бўйича

АСПИРАНТУРАГА ҚАБУЛ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

кундузги аспирантурага: юқумли касалликлар, эпидемиология, микробиология;

клиник ординатурага: юқумли касалликлар (3 ўрин).

Ҳужжатлар 11 июнгача қабул қилинади.

Мурожаат учун адрес: Тошкент-133, Литературная кўчаси, 2-уй.

ШАҲАРЛАРАРО ТЕЛЕФОН СТАНЦИЯСИ

ТОШКЕНТ ШАҲАР ТЕЛЕФОН ТАРМОҚЛАРИ АБОНЕНТЛАРИ ДИҚҚАТИГА!

Автоматик система (АМТС) орқали шаҳарлараро телефонда гаплашиш учун ҳақ сўзлашув пайтида автоматик равишда ёзила борадиган ҳужжатга асосан олинишини

БИЛДИРАДИ

Бу ҳужжатда Тошкентдан гапираётган киши ва чақирилган шаҳар телефон номерлари, суҳбатнинг қанча давом этганлиги қайд этилади. Англашилмовчиликларнинг олдини олиш мақсадида Тошкент шаҳридаги корхона — муассаса ва ташкилотларга шу эълон чиққан кундан бошлаб ўн кун муддат ичида мазкур корхона ёки муассасадаги барча телефонлар рўйхатини бериш

ТАКЛИФ ҚИЛИНАДИ

Рўйхатда қайси телефондан АМТС орқали шаҳарлараро гапиришиш рухсат қилиниши, почта адреси, банкдаги ҳисоб-китоб счёти ва банкнинг номи ҳам кўрсатилган бўлиши лозим.

Белгиланган муддат ичида маълумот берилмаслиги ҳам шу корхона ёки ташкилотда ўрнатилган ҳар қандай телефон орқали шаҳарлараро автоматик телефон алоқаси хизматидан фойдаланишга берилган розилик сифатида қабул қилинади.

Шунингдек, АТС-39, АТС-33 АТС-32 абонентларига 373 коди билан «Фарғона» автоматик алоқасига уланганлигини билдиради.

ХАТЛАР: Тошкент-129, Навоий кўчаси, 28-уйга жўнатилсин.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ — Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: 700.000 ГСП. ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» КЎЧАСИ № 26, Редактор — 336545, Редактор ўринбосарлари — 337914, 330 683, Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469, 337221. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт — 337221. Саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 334780, Совет қурилиши — 333258, Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451, Маҳаллий ахборот ва спорт — 331424, Оммавий ишлар ва хатлар — 332143, 333553. Иллюстрация — 334524, Стенографистка — 337343, Корректура — 337162, Эълонлар — 338142, Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон — 48—85, Бухоро — 3—31—42, Қарши — 38—42, Нукус — 42—62, Самарқанд — 31—972, Термиз — 54—01, Урганч — 34—55, Фарғона — 4—29—44.

Б.—124. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64697. Р. 01477